د اسلام څلورم خلیفه،

جلیل القدر صحابي،

علي رضي الله عنه

مبارک سیرت

د خپرولو شمیره: .... (۴)

Ketabton.com

لیکوال : حبل الله (المتین)

کال : ۱۳۹۸ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

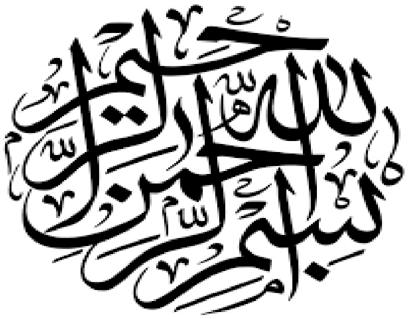

کتاب پېژندنه:

نوم : -------------- د علي (رضي الله عنه) سيرت.

ليکوال او راټولوونکی: ----- حبل الله (المتين).

ژباړن : -------------- خپله ليکوال.

ټايپ : -------------- حبل الله (المتين)

ډيزاين او PDF : --------- N. RASOOLI

کال: --------------- ۱۳۹۸ هجري لمريز

د خپرولو شميره: --------- (۴)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان: .... **صفحه**

د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه: .... (۱)

د علي رضي الله عنه اسلام راوړل: .... (۱)

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه: .... (۳)

د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه: .... (۳)

د علي رضى الله عنه د سيرت مبارک (۳) برخه: .... (۵)

د علي رضي الله عنه نومونه دا دي: .... (۵)

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۴) برخه: .... (۶)

د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پيښه شوه؟: .... (۷)

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه: .... (۸)

د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسد الله ﷻ او اسد رسول الله ﷺ القاب: .... (۸)

د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه: .... (۱۱)

او د بدر غزا ته تياري نيول: .... (۱۱)

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه: .... (۱۳)

د بدر غزا شروع کيدل: .... (۱۳)

د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه: .... (۱۶)

د بدر غزا: .... (۱۶)

د بدر د غزا پيل: .... (۱۷)

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه: .... (۲۰)

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه: .... (۲۳)

او د خندق غزا کې بهادري: .... (۲۳)

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه: .... (۲۶)

د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله صلى الله عليه وسلم. .... (۲۶)

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه: .... (۲۸)

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه: .... (۳۱)

غزوه احد کې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت: .... (۳۱)

د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه: .... (۳۳)

د خيبر غزا: .... (۳۳)

غزوة خيبر اوله برخه: .... (۳۳)

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه: .... (۳۶)

او د خيبر د غزا دوهم جزء: .... (۳۶)

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه: .... (۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خیبر د غزا (۳) برخه: .... (۳۹)
رسول الله ﷺ معجزة: .... (۳۹)
د علي رضي الله عنه د سیرت (۱۷) برخه: .... (۴۱)
د اهل بیتو نذر او روژه: .... (۴۱)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۸) برخه: .... (۴۴)
د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب: .... (۴۴)
د رسول الله ﷺ د (حسنینو رضي الله عنهم) سره محبت: .... (۴۴)
د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۹) برخه: .... (۴۶)
او حسنینو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت: .... (۴۶)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۰) برخه: .... (۴۷)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۱) برخه: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه انصاف: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۲) برخه: .... (۵۰)
(1) شیعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي: .... (۵۰)
(2) یو شیعه ته د (سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه) ښیرا او سمد ستي مړ کیدل: .... (۵۰)
د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (2۳) برخه: .... (۵2)
د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې: .... (۵2)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د خوشبویه سیرت مبارک (۱) برخه

د علي رضي الله عنه اسلام راوړل.

➥ د علي رضي الله عنه ولادت په 601 م (15) سپتمبر کې شوی دی.
علي رضي الله عنه د ابي طالب زوی د عبدالمطلب لمسی دی.
مجاهد بن جبیر ابو الحجاج رضي الله عنه نه روایت دی•: چې مکه مکرمه کې قحطي راغلې وه او خلک ډیر تنګدسته وو، نو رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته وویل: ستا د ورور یعنې ابو طالب بچي زیات دي ډیر په تکلیف دی نو که زه او ته دواړه ورغلي وای او یو یو نفر مو ترې بیولی وای او د قحط سالۍ تر خلاصیدو پورې مو ورته کفالت کړی وای نو تا به د ورور ولۍ او ما د تره ولۍ حق اداء کړی وي، ځکه چې زما او ستا اقتصادي حالت ښه دی نو عباس رضي الله عنه ورته وویل: ډیره ښه خبره ده او دواړه ورغلل او ابو طالب ته یې پیشکش وکړ، چې ستا اولاد زیات دی او قحط سالي هم ده که ستا خوښه وي نو مونږ به یو یو تن له ځان سره بوزو او تر هغه به یې ساتو چې قحط سالي ختمه شي. نو ابو طالب ورته وویل: ډیره ښه خبره ده خو عقیل رضي الله عنه به نه بیایئ نور که هر یو بیایئ خوښه مې ده، نو عباس رضي الله عنه جعفر رضي الله عنه بن ابي طالب او رسول الله ﷺ علي رضي الله عنه بن ابي طالب له ځان سره بوتلل، نو دغه وخت کې علي رضي الله عنه بن ابي طالب د (6) کالو ؤ نو د علي رضي الله عنه بخت په دې کار سره وځلیده، ځکه چې تربیه یې د أم المؤمنین خدیجې رضي الله عنها او رسول الله ﷺ په غاړه شوه نو علي رضي الله عنه بن ابي طالب نبوي اخلاق د رسول الله ﷺ نه زده کړل.

➥ رسول الله ﷺ به د خپلو لورګانو (لوڼو) بي بي رقیة رضي الله عنها، بي بي أم کلثوم رضي الله عنها او بي بي فاطمې رضي الله عنها سره یو شان خوراک، څښاک، لباس او نور ضرورتونه ورته پوره کول د تعلیم او ادب له پاره یې هم ورته پوره توجو کوله.
دا چې علي رضي الله عنه بن ابي طالب پخپله هم یو غیرتي، ذهین، هوښیار او با ادبه ماشوم ؤ د ماشومتوب په وخت کې به داسې خبرې کولې تا به ویل چې کوم نابغه یا علّامه دی چې لویان به یې عقل ته حیران وه او ولې به هوښیار نه وي چې د أم المؤمنین خدیجې رضي الله عنها غیږه کې لوی شوی وي.

ولې به هوښیار نه وي چې د رحمة للعالمین تر پرورش لاندې را لوی شوی وي.
ولې به هوښیار نه وي چې د أم کلثوم رضي الله عنها، رقیة رضي الله عنها او فاطمې رضي الله عنها سره یې یو ځای لوبې کړې وي.
➥ د عبدالله ابن عباس رضي الله عنهما نه روایت دی: چې علي رضي الله عنه به فرمایل: چې زه کله لس کلنی ته نژدې شوم نو د دوشنبې ورځ وه چې رسول الله ﷺ ته وحې نازل شوه او رسول الله ﷺ خپل کور ته راغی او ویل: چې ما پټ کړئ او أم للمؤمنین بي بي خدیجې رضي الله عنها وربانديې څه شي واچول او غیږ کې یې ونیولو.

• ذکره ابن اسحاق في کتابه، و ایضاً في البدایه والنهایه ج (۳) ص ۲۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول الله ﷺ ورته د جبراييل (ع) د راتلو قصه بيان كړه، نو چې رسول الله ﷺ ته بي بي خديجې رضي الله عنها تسلي وركړه چې تا به الله ﷻ هيڅكله ضايع نه كړي ته صله رحمي لرې، ته بيوزلو سره كومكونه كوې، ته رښتيا وايې نو چې د رسول الله ﷺ لږ حالت ښه شو نو ما ترې پوښتنه وكړه: چې په تا څه چل شوى دى؟ زه خو ډيره خپه شوم نو رسول الله ﷺ راته وويل: ته مه خپه كيږه هيڅ كومه بده خبره نشته نو بيا يې راته اسلام پيش كړ، چې الله يو دى شريک نه لري، زه د الله ﷻ رسول ﷺ شوم تاسو بايد د لاة، مناة او عزي عبادت ونه كړئ د مرګ نه بعد ژوندون حق دى، علي رضي الله عنه فرمايي: رسول الله ﷺ ما سره ډير په مينه خبرې وكړې اخرت كې حساب كتاب كيږي نو بيا به مسلمانان جنت ته او كافران دوزخ ته ځي.

➥ علي رضي الله عنه فرمايي: ما د رسول الله ﷺ خبرې په غور واوريدلې بيا مې ورته وويل: چې ما خو له دې وړاندې داسې خبرې نه دي آوريدلې، نو كه ستا خوښه وي نو زه به يو ځل خپل پلار ابي طالب سره مشوره وكړم نو رسول الله ﷺ راته وويل: نه پام چې هغه خبر نه كړې زما په تا باندې باور ؤ چې ته يو ذهين او هوښيار هلک يې او ته به پخپله دغه فيصله وكړې نو ځكه مې تا ته دغه د راز خبره وكړله كه ته خپل پلار خبر كړې هغه به تا منع كړي نو تا ته پخپله سوچ او فكر پكار دى،

➥ علي رضي الله عنه فرمايي: چې زه بيګاه ته تولـه شپه ويده نه شوم او د خپل پلار او نيكه د بتانو د عبادت خبرې مې زړه كې ګرځيدلې، نو دا فكر مې كاوه چې هغوئ په خپل لاس بتان جوړ كړي دي او بيا عبادت ورته كوي، نو ولې زه د اصلي مالک او خالق عبادت ونه كړم تر هغې چې صبا شو نو زه بيا رسول الله ﷺ مخ ته حاضر شوم نو بيا مې ترې پوښتنه وكړه: چې يو ځل بيا راته هغه پرونۍ خبره وكړه نو رسول الله ﷺ راته بيا په تفصيل د نبوت خبره بيان كړه او زه مسلمان شوم.

➥ لږ وخت بعد رسول الله ﷺ غوښتل لمونځ اداء كړي او أم المؤمنين بي بي خديجه رضي الله عنها هم ورسره څنګ كې ودريدله نو ما ترې پوښتنه وكړه چې دا كوم عمل دى تاسې يې د كولو اراده كړې؟ نو رسول الله ﷺ راته د لمونځ خبره وكړه چې هغه وخت د خپلې خوښې لمونځ كولاى شو،

نو ما هم ځان پاک كړ او دوئ سره په لمانځه ودريدم او دغه د سې شنبې ورځ وه يعني د نبوت په دوهمه ورځ اولنى لمونځ په جمع ما او أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها د رسول الله ﷺ سره په جمع اداء كړ.

➥ نو علي رضي الله عنه فرمايي: چې په نارينه وو كې اولنى مسلمان ابوبكر رضي الله عنه او په ښځو كې اولنۍ مسلمانه بي بي خديجه او په هلكانو كې اولنى مسلمان زه او په جينكيانو كې رقيه رضي الله عنها، ام كلثوم رضي الله عنها او فاطمه رضي الله عنها او په غلامانو كې اول مسلمان زيد رضي الله عنه بن حارثه ؤ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه.

د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه.

➥ او د اياس رضي الله عنه بن عفيف د نيکه افسوس چې کاشکې مخکې مسلمان شوی وای.

➥ د اسماعيل بن اياس بن عفيف رضي الله عنه نه روايت دی•: هغه د خپل نيکه نه روايت کوي: چې زما د تجارت کاروبارؤ او د حج موسم کې به زه راتلم او شيان به مې اخيستل او خرڅول، نو زه عباس رضي الله عنه بن عبد الطلب ته ورغلم او هغه په مِنَی کې ؤ چې څه شې ترينه واخلم نو ما يو نفر وليد، چې د خيمې په شان يو څپر نه راووت او د قبلې طرف ته ودريد، چې لمونځ وکړي نو ور پسې يوه ښځه راووتله او هغه هم ورسره ودريدله بيا يو هلک راووت هغه هم ورسره ودريد، چې لمونځ وکړي نو ما ورته وويل: أی عباسه (رضي الله عنه) دا لا کوم دين دی؟

ما ته خو دا دين نوی غوندې ښکاره شو.

➥ نو عباس رضي الله عنه وويل: چې دا يو زما وراره محمد ﷺ بن عبد الله دی او دا وايي چې زه الله ﷻ رسول ﷺ را ليږلی يم او وايي: چې ان شاء الله دغه دين به کامياب کيږي او د کِسرَی او قيصَر ماڼۍ او خزانې به د الله ﷻ په مرسته مونږ ته لاس ته راځي، او دغه ښځه خديجة بنت خويلد رضي الله عنها ده چې هر څوک يې پيژني هغې هم ور باندې ايمان راوړی دی.

او دغه ماشوم هم زما وراره علي رضي الله عنه دی هغه هم ور باندې ايمان راوړی دی.

➥ بيا به چې عفيف رضي الله عنه دغه حديث بيانوي نو افسوس به يې کولو، چې کاشکې زه هم هماغه وخت مسلمان شوی وای زه به هم دوئ سره په لمانځه ولاړ وای هسې مې په اسلام راوړلو کې تأخير وکړ.

نوټ:

دا هغه وخت ؤ چې رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته د اسلام دعوت ورکړی ؤ خو لا قبول کړی يې نه ؤ.

➥ ابن جرير رضي الله عنه د نورو په حواله د اسد بن عبدة البجلي رضي الله عنه نه او هغه د يحی بن عفيف رضي الله عنه نه روايت کوي: چې زه د جاهليت په زمانه کې مکې مکرمې ته راغلم او د عباس رضي الله عنه ميلمه شوم نو مونږ بيت الله شريف سره ناست ؤ چې يو ځوان راغی د لمر ختلو وخت ؤ نو اول يې اسمان ته وکتل چې لمر لږ را پورته شو نو په لمانځه ودريد بيا ګورم چې يو ماشوم منډې راوهلې او راغی د هغه ځوان ښي طرف ته څنګ کې ورسره ودريد؛ نو چې ما وکتل يو ښځه هم راغله د هغه ځوان شاته ودريدله نو بيا هغه ځوان رکوع وکړه نو دوئ دواړو هم رکوع ورسره وکړه بيا هغه ځوان سجدې ته ښکته شول، نو دوئ دواړه هم ورسره په سجده شول،

• اخرجه الامام احمد في مسنده حديث رقم {1758} من حديث جعفر بن جعفر بن ابی طالب، و اخرجه و اخرجه الحاکم في المستدرک في کتاب معرفة معرفة الصحابه حديث رقم {4848} و ذکر ابن هشام في سيرة البوية ج 1 ص 206، و ذکر البيهقي في دلايل النبوة ج2ص161، [9/24, 11:30 PM]

(c) ketabton.com: The Digital Library

← نو يحي بن عفيف رضي الله عنه وايي: ما عباس رضي الله عنه ته وويل: د كعبې په رب ﷻ قسم دا خو ډېر لوى كار دى ما ته خو ډېر لوى ښكاره شو.

دا كوم دين دى چې ډېره غوره طريقه باندې عبادت دى پكې؟
نو عباس رضي الله عنه راته وويل: چې ته څه وايې چې يو لوى كار دى؟

ته پوهيږې چې دا څوك دي؟
← دا يو زما وراره محمد بن عبد الله ﷺ دى او دا ښځه خديجه بنت خويلد رضي الله عنها ده او دا ماشوم زما د بلورور ابو طالب زوى دى علي رضى الله عنه نوميږي.
زما دا وراره ماته وايي: چې ستا الله ﷻ هغه دى چې مځكې اسمانونه يې پيدا كړي دي مړه كول او ژوندي كول كوي.

او وايي: چې دا هماغه دين دى چې ابرهيم عليه السلام ته وركول شوى ؤ.
او زما دا وراره وايي: چې دغه دين به مشرق نه مغرب ته او شمال نه جنوب ته خپريږي؛ خو تر اوسه چا غير د دغه درې تنو (كسانو) څخه نه دى قبول كړى،
بيا ابن جرير رضي الله عنه د سلمه ابن اسحاق رضي الله عنه نه روايت كړى دى: چې دغه وخت كې د علي رضي الله عنه عمر د لسو كالو نه ؤ پوره شوى.

← د محمد ابن كعب رضي الله عنه نه روايت دى: چې په ښځو كې اول مسلمانه بي بي خديجة بنت خويلد رضي الله عنها وه ځوانانو كې ابوبكر رضي الله عنه او ماشومانو كې علي رضي الله عنه ؤ.

د محمد ابن كعب رضي الله عنه نه روايت دى: چې كله علي رضي الله عنه اسلام راوړ او رسول الله ﷺ ورته وويل: چې تر څو ما درته نه وي ويلي نو څوك درنه خبر نه شي، نو علي رضي الله عنه همدا سې د خپل پلار ابو طالب له ويرې هم اسلام راوړل پټ ساتلى ؤ،
← خو يوه ورځ د رسول الله ﷺ په كور كې په لمانځه ولاړ ؤ او د رسول الله ﷺ د بعثت خبره هم مشهوره شوې وه خو ابي طالب لا خبر نه ؤ چې علي رضي الله عنه هم مسلمان شوى دى نو ابو طالب د رسول الله ﷺ كور ته داخل شو او علي رضي الله عنه يې په لمانځه وليد او په غور يې ورته كتل او علي رضي الله عنه هم خپل پلار د سترګو په كونجو كې وليد، خو لمونځ يې ښه په اطمينان اداء كړ، نو چې لمونځ يې خلاص كړ نو پلار يې ابو طالب ترې پوښتنه وكړه ايا ته هم مسلمان شوى يې؟

← نو علي رضي الله عنه ورته ښه په تسلي جواب وركړ: هو پلار جانه د دوزخ اور او حساب كتاب ډير سخت دى زه غواړم ته هم ځان له اوره وژغورې خو ابو طالب فقط دومره ورته وويل: چې ته مسلمان شوى يې؟ نو د خپل د تره زوى محمد ﷺ لنګ دې مظبوط كړ؟ يعنې مرستندويه يې شه او نور يې څه ونه ويل او پورته شو او ولاړ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضی الله عنه د سیرت مبارک (۳) برخه.

د علي رضي الله عنه نوموته دا دي.

اسدالله و اسد رسولالله صلی الله علیه وسلم،
ابو تراب،حیدر، ابوالحسنین، امیرالمؤمنین،
المرتضی،
دا سې نور القاب هم شته.

← د حُبّۀ عُرْنِی نه روایت دی: چې یوه ورځ امیرالمؤمنین علي رضي الله عنه بن ابي طالب په ممبر خطبة ویله چې په خندا شو تر دې چې غاښونه مبارک یې ښکاره شول بیا یې وفرمایل•:

کله چې زه مسلمان شوم او ماله رسول الله ﷺ سره پټ لمونځ اداء کولو او تر دې وروسته رسول الله ﷺ زما پلار ته د کوم خاص دعوت نه ؤ ورکړی نو زه رسول الله ﷺ سره [بطن النخلة] مقام کې په لمانځه ولاړ وم چې پلار مې ابي طالب راغی نو چې مونږ سلام وګرځولو، نو پلار مې رسول الله ﷺ ته وویل: وراره تاسو څه شی کول؟ دا خو نوې طریقه ده نو بیا رسول الله ﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ.

نو زما پلار ورته وویل: وراره تاسې چې کوم عبادت کوئ کوم عیب یا کوم مشکل ماته نه لري؛ خو دا چې تاسې سجده کې سر په مځکه کیږدئ او روسته برخه مو جیګه نیولې وي نو دا زما نه ولاکه کیږي، نو علي رضی الله عنه بیا وخندل او ویې ویل: ما وغوښتل چې خپل پلار ته ووایم چې ته خو یو ځل د دې تجربه هم وکړه.

په خپل لاس جوړ شوي بتانو ته خو هر سهار وختي په ګونډو یې او خپل رب ﷻ ته سجده درته سخته ښکاره کیږي؟
نو رسول الله ﷺ زما په اراده پوه شو او په اشاره کې یې راته وویل: پام کوه چې څه ونه وایې.
بیا علي رضي الله عنه وفرمایل: زه د الله ﷻ شکر اداء کوم چې زما څخه څوک رسول الله ﷺ پسې لمونځ کولو کې نه دی وړاندې شوی.

← د علي رضي الله عنه نه روایت دی: چې کله دغه آیات مبارک نازل شو
[وَأَنْذِرْ عَشِيْرَتَکَ الْأَقْرَبِيْنَ]
ترجمه: خپل نږدې خپلوان د الله د عذاب نه وویروه نو رسول الله ﷺ راته وفرمایل: چې صبا ته یو پسه حلال کړه او ډوډۍ تیاره کړه او شهد هم راوړه او ماته زما او ستا ټول خپلوان را وغواړه.

نو ما همداسې وکړل پسه مې حلال کړ، ډوډۍ یې تیاره کړه او شهد مې هم راوړل او د ټولو خپلوانو کورونو ته ولاړم او خبر مې کړل چې د صفا غونډۍ سره راجمع شئ نو هغوئ ټول هلته راجمع شول او رسول الله ﷺ ماته وویل:

• مأخوذ من کتاب الاستیعاب، حلیة الاولیاء البدایة والنهایة مع النهایة البدایة في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراک راوړه: نو ما خوراک راوړ او ټولو ښه په مړه خیټه خوراک وخوړ. خو ټولو وکتل چې فقط د ګوتو ځایونه پکې معلومیدل او خوراک بلکل کم شوی نه ؤ بیا رسول الله ﷺ راته وویل: شهد راوړه او ما شهد راوړل او ټولو ښه ډیر وڅښل خو بلکل کم نه شول نو بیا رسول الله ﷺ غوښتل چې خپل قوم ته خبرې شروع کړي او یو ځل بیا دعوت ورکړي؛ خو زما تره ابولهب خبرې شروع کړې او ویې ویل: محمد ﷺ سحر او جادو در باندې وکړ او تاسو ولیدل چې ډوډۍ او شهد بلکل کم نه شول او خپله پورته شو او نور بیا ټول ورسره پورته شول او ولاړل، خو په دې پوه نه شول چې مونږ رسول الله ﷺ څنګه راغوښتي ؤ نو ،
بیا رسول الله ﷺ خپه کور ته راستون شو او ماته یې وویل: چې صبا ته بیا پسه حلال کړه ډوډۍ تیاره کړه او شهد راوړه او ټول خپلوان بیا راته هماغه ځای ته راوغواړه، نو علي رضی الله عنه فرمايي:

ما همداسې وکړل ډوډۍ مې تیاره کړه شهد مې راوړل او ټول خپلوان مې را وغوښتل کله چې را غونډ شول ډوډۍ یې وخوړه نو رسول الله ﷺ پورته شو ویې فرمایل: ای زما قومه که زه تاسو ته ووایم چې له دې غره شاته دښمن د حملې کولو او په تاسو د یرغل کولو اراده لري تاسو به یې ومنئ؟

نو ټولو په یو غږ وویل: هو ته رښتونی یې تا کله هم دروغ نه دي ویلي نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې زه تاسو د الله ﷻ د عذاب نه ویروم، تاسو ایمان راوړئ او ځانونه د الله ﷻ د عذاب نه بچ کړئ.
نو ابو لهب لعین اوچت شو او ویې ویل: تباه شې تا مونږ د دې له پاره را غوښتي یو؟ نو په دې طریقه دغه لعین د رسول الله ﷺ خبرې اخلال کړلې.

نو الله ﷻ سورت [تبت یدا ابی لهب] نازل کړ، چې د دغه لعنتي او د ده د ښځې ام جمیل بدي پکې بیان شوی دي.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۴) برخه.

د علي رضي الله عنه د القابو څخه يو اسد الله ﷻ و اسد رسولله ﷺ
يعني د الله جل جلاله او د رسول الله ﷺ زمری.
دا لقب څرنګه ورته ورکول شو؟
اخیري برخه کې به ور باندې پوهه شئ.
هغه وخت کې داسې نه وه چې هر کوڅه ډب او ګیدړ ته دې د بهادرۍ، ایمانداری، تقوی، ایثار، قربانۍ شهامت او غیرت لقب یا میډال ورکړل شي، بلکې په رښتیا دغه صفتونو لرونکو ته ورکول کیدل چې یو له هغوئ څخه علي رضي الله عنه ؤ.

دا لقب علي رضي الله عنه ته داسې یوه غزا کې ورکول شو چې لا خو تنکی ځوان ؤ لا خو یې آس ځغلول، توره چلول، غشي ویشتل او غیره نیول نه وه زده کړي اول وار ؤ چې د بدر غزاء کې ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ شو خو اول د بدر غزا په څو برخو ویشو او اخري برخه کې به پوه شی چې علي رضي الله عنه څنګه دغه لوړ قيمته لقب وګټلو ؟
تر ټولو اول د بدر د غزا په باره کې معلومات در سره شریکوم.

د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پیښه شوه؟

د بدر غزا (17) رمضان [2] هجري کې او (624) میلادي (13) مارچ کې پیښه شوې ده.
د بدر د غزا اسباب او وجه څه وه؟

← کله چې رسول اللهﷺ او نورو صحابه کرامو هجرت وکړ نو ټوله شتمني یې مکه مکرمه کې د قريشو مشرکينو غصب کړې وه او رسول اللهﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم خالي لاس هجرت ته مجبور کړل شوي وو ، نو په دې خاطر مسلمانانو بيخي زيات تکاليف لوږې او تندې برداشت کړلې ، نو رسول الله او نورو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته معلومه وه چې قريش به د دوئ په مالونو تجارتونه کوي شام ته به یې وړي او هلته به يې خرڅوي او په پيسو به يې نور شيان را نيسي نو ځکه رسول اللهﷺ غوره وګڼله چې د قريشو لار کې کمين ونيسي او مالونه ترې را وګرځوي چې دې کار سره به هم خپل مالونه په لاس ورشي او هم به قريشو ته خپل زور او قوت وښايي ، نو رسول اللهﷺ د مديني منورې څخه د شام هغه لارې طرف ته د (200) تنو سره ولاړ چې د مکې مکرمې نه ور باندې شام ته قافله تلله خو چې کله رسول الله صلى الله عليه وسلم هلته د [ذالعشيرة] مقام ته ورسيد نو معلومه شوه چې د قافلې ډيرې ورځې شوې چې تيره شوې ده نو په دې خاطر رسول اللهﷺ بيرته را ستون شو خو رسول اللهﷺ دغه لار باندې د نبوت نه وړاندې ډير سفرونه کړي وو او هغه اندازه ورته معلوميدله چې دغه قافله به بيرته څومره وخت کې راځي ،

نو کله چې د قافلې د راتلو وخت را نژدې شو نو رسول اللهﷺ دوه تکړه صحابه کرام رضي الله عنهم د هغوئ د معلوماتو راوړلو له پاره وليږل يو صحابي (محمد طلحه بن عبيد الله رضي الله عنه) او بل صحابي (سعيد ابن زيد رضي الله عنه) وه.

دغه دوه تنه هلته ولاړل او لاړ يې څارله چې د ابو سفيان په مشرۍ قافله ور باندې تيره شوه او د هغه قافلې د ساتنې له پاره څلويښت (40) ځوانان هم ورسره مسلح روان وه ، نو دغه دوه صحابه کرام رضي الله عنهم په ډيره تيزۍ سره مديني ته راغلل او رسول اللهﷺ ته يې خبر ورکړ چې قافله را رسيدلې ده او د مکې طرف ته روانه ده نو عموماً دغه د اوښانو قافله بار وه نو خامخا به يې ځای په ځای دمه هم کوله نو رسول اللهﷺ بيا يو صحابي [محمد بسبس بن عمرو رضي الله عنه] وليږلو ، چې يو ځل بيا کره معلومات راوړي نو هغه صحابي رضي الله عنه بيا خبر راوړ چې رښتيا هم قافله دمه په دمه روانه ده ،

نو رسول اللهﷺ بيا صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: چې مونږ يو خواته ځو که چا سره سورلۍ وي که تلای شي نو زمونږ سره دې ولاړ شي او که څوک نه ځي نو زه يې نه مجبوروم نو بيا رسول اللهﷺ (12) رمضان باندې د مديني منورې نه ووت او مدينه منوره کې يې پخپل ځای عبد الله بن ام مکتوم رضي الله عنه امام وټاکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو تول (70) اوښان او فقط دوه اسونه ورسره وو، چې یو آس د زبیر ابن عوام رضي الله عنه او بل د مقداد بن الاسود الکندي رضي الله عنه وه.

او چې هر و دري کسانو باندي یو اوښ ؤ او وار په وار به ور باندې سپریدل، نو د رسول الله ﷺ برخه کې علي رضي الله عنه او ابو لبابه رضي الله عنه رسیدلي وو، کله چې د علي رضي الله عنه او ابو لبابه د سپریدلو وار راغی نو دوئ دواړو به انکار وکړ چې یا رسول الله ﷺ ته به تو له لار سپریږه او مونږ دواړه ځوانان او تکړه یو، مونږ دواړه به پیاده ځو خو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې نه ته تاسې زما څخه تکړه هم نه یاست او نه زه د ثواب ګټلو نه مستغني یم تاسو به په خپل وار سپریږئ، کله چې د [روحاء] مقام ته ورسیدل نو هلته یې صحابه کرام را جمع کړل چې وګوري څومره تنه (کسان) دي؟ او ایا داسې څوک خو نشته چې کمزوري وي یا جنګ نه شي کولای؟ نو بیا معلومه شوه چې دوه تنه ماشومان هم د جهاد جذبې اخستي او راغلي دي•.

نو هغه دواړه ماشومان یو براء ابن عازب رضي الله عنه او بل عبد الله ابن عمر رضي الله عنه وه چې ډیر په مشکله رسول الله ﷺ راضي کړل او بیرته یې مدینې منورې ته ولیږل او ابو لبابه رضي الله عنه یې هم بیرته مدینې ته د امیر په شکل ولیږه چې د هغې بقایا خلکو ضروریات ور پوره کړي.

بیا رسول الله ﷺ له هغه ځایه روان شو کله چې په لنډه لاره (بیوت السقیا) مقام ته ورسیدل بیا یې دوه صحابه کرام رضي الله عنهم د قافلې د معلوماتو له پاره له ځان وړاندې ولیږل چې هغوئ چیرې رسیدلي دي هغوئ کې یو صحابي عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بل بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ؤ هغوئ هم ډیر په تیزۍ ولاړل او بیرته یې د هغوئ د ځای معلومات راوړل•.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۵) برخه.

د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسدالله ﷺ او اسدرسوالله ﷺ القاب.

← کله چې رسول الله ﷺ (بیوت السقاء) ځای ته ورسید او هغه دوه صحابه کرامو عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ورته صحیح خبر راوړ چې قافله روانه ده نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو ته د تللو امر وکړ، نو لاره کې یو مشرک ورته راغی هغه رسول الله ﷺ ته وویل: چې یارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه چې زه هم درسره ولاړ شم زه ډیر زیات د جنګ شوقي یم نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: ایا ته مسلمان یې؟

نو هغه ورته وویل: نه زه مسلمان نه یم

نو رسول الله ﷺ ورته وویل: بیرته وګرځه مونږ د کافر په وژلو کې له کافر مرسته نه غواړو.

لږ وخت وروسته بیا هغه کافر د رسول الله ﷺ مخې ته ودرید او د جنګ اجازه یې وغوښتله او رسول الله ﷺ بیا ورته وویل: مونږ له کافرانو مرسته نه غواړو.

• کتاب المغازي باب شهامة علي جلد اول، الاستیعاب باب خلفاء الراشدین، وغزوة البدر:

• مأخوذ من کتاب الاستیعاب، حلیة الاولیاء البدایة والنهایة مع النهایة البدایة في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا لېږ وخت وروسته درېیم ځل د رسول اللهﷺ مخې ته ودرید چې اجازه را کړه زه در سره ولاړ شم؟ خو بیا رسول اللهﷺ ورته هماغه جواب ورکړ.

بیا هغه سړی مسلمان شو او رسول اللهﷺ ورته د تللو اجازه ورکړه او سفر یې جاري وساته بیا رسول اللهﷺ خپل پوځ منظم کړ.

← عمومي قومندان یې [مصعب ابن عمیر العبدري قریشي رضي الله عنه] وټاکه او هغه ته یې سپین رنګ بیرغ په شکل د قومندانۍ نښان ورکړ، بیا رسول اللهﷺ خپل صحابه کرام رضي الله عنهم دوه تقسیمه کړه او ورته ویې ویل: چې تاسو به ښي طرف ته ځئ او دغه یې ټول مهاجرین کړل او بیرغ یې د [علي رضي الله عنه بن ابي طالب] په لاس ورکړ او د هغوئ سره یې یو سر لښکر وټاکه چې په آس سپور ؤ چې هغه [زبیربن عوام رضي الله عنه] ؤ.

بل چپ طرف ته یې انصار کړل او د هغوئ بیرغ یې [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] ته ورکړ او د هغوئ سر لښکر یې [مقداد ابن الاسود رضي الله عنه] وټاکه چې هغه هم په آس سپور ؤ.
او رسول اللهﷺ په خپله ځان د عمومي سپه سالار په توګه وټاکلو، چې د ټولو مشري به کوي.
رسول اللهﷺ ټول تقریبا (313) تنه وه چې (61) تنه داوس د قبیلې وه او (170) د خزرج قبیلې وه او نور باقي کسان ټول قریش مهاجرین وه.
رسول اللهﷺ اګر چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلی خو د دښمن ناڅاپي حملې ته همیشه تیار ؤ.

بل خوا ته قریش هم ډیر زیرک وو هغوئ هم قافلې مشري یو داسې قومي مشر! ابا سفیان! ته ورکړې وه چې همیشه به یې د مسلمانانو د حرکاتو خبر آخستو او جاسوسانو به ورته معلومات ورکول، نو کله چې ابا سفیان خبر شو چې مسلمانان د رسول اللهﷺ په مشرۍ له مدینې منورې ور پسې راوتلي دي نو خپله قافله یې پرېښودله او مسلمانانو د پوره معلوماتو له پاره هغه ځای ته ولاړ په کوم ځای کې چې [بسبس بن عمرو رضي الله عنه] او [عدي بن الزغباء رضي الله عنه] لیدلي وو او رسول اللهﷺ ته یې خبر ورکړی ؤ.

کله چې اباسفیان بن حرب چې یو نوم یې مغیره بن حرب دی هغه ځای ته ورسید، نو د هغه ځای خلکو نه یې پوښتنې وکړې، چې څوک نا اشنا خلک خو دلته نه وو راغلي؟

نو هغوئ ورته وویل: چې دوه تنه راغلي وه څو ورځې دلته وو، بیا ولاړل نو اباسفیان بن حرب ورته وویل: ما ته هغه ځای را وښایاست چې دغه دوه تنو پکې خپلې اوښې کښېنولې یا څو کړې وې! نو هغوئ ورته هغه ځای وښوده، نو اباسفیان د اوښ پچې را واخستلې او لاس کې یې میده کړې او هغې کې د قجورې زړې وو، نو ویې ویل: زما قسم دی دغه وابه چې دغه اوښانو خوړلې او دغه قجورې د یثرب (مدینې منورې) دي او دا د اوښ منډونه هم د هماغه ځای د اوښانو دي نو په ډیر سرعت او تیزۍ سره یې ځان خپلې قافلې ته ورساوه او د قافلې لاره یې د (بحر قلزم یا بحرالاحمر) طرف ته بدله کړه او ضمضم بن عمرو العفاري الکناني یې مکې مکرمې ته ولیږه، چې د مکې مشرکین خبر کړي چې رسول اللهﷺ سره د کسانو د دوئ په تلاش کې دی او غواړي مخه یې ونیسي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دغه نفر ډير سرعت سره مکې ته ولاړ او د اوښ پوزه يې پرې کړه او خپله شاته او مخ ته لمن يې هم وشکوله چه دا د دوئ له پاره د زياتې خطرې زنګ او نښاني وه او د مکې کوڅو کې يې چغې شروع کړلې چې هلئ تباه شولو برباد شولو، نو د مکې مکرمې ټول خلک ورته را جمع شول چې څه خبره ده؟ نو ضمضم بن عمرو الغفاري ورته ټوله خبره بيان کړه او هغوئ ټولو فيصله وکړه چې هيڅا ته اجازه نشته چې پاته شي يا به پخپله ځي او يا به بل څوک ليږي نو فقط ابي لهب لعين پاته شو چې هغه يو بل نفر چې قرضداره يې وه، په دې شرط وليږه چې قرض به ورته معاف کوي نور ټول تيار شول څو د قريشو يو ليږي قبيله چې بې عدي قبيله وه هغوئ بلکل انکار وکړ هيڅوک هم تيار نه شول.

نو قريشو (1000) تنه سړي، (200) تقريبا آسونه، ښه ډير لا تعداده اوښان وسلې، زغرې، ډالونه، خوراکي شيان، د شرابو بې حسابه ذخيره، د موسيقي آلات او د ګډيدلو له پاره ښايسته پيغلې له ځان سره روان کړل، د دوئ مشران او قومندانان دغه خلکو وو:

◆ابو جهل بن هشام.

◆عتبه بن ربيعه.

◆اميه بن خلف.

دوئ چې لږ ځاى پورې ولاړل نو ور په ياد شول چې يو د دوئ څو د يو لوى قوم بنې بکر بن عبد مناف سره زړه دښمني ده او وډار شول چې د شا لخوا نه ور باندې حمله ونه کړي او مشورې کولو ته سره را جمع شول، نو شيطان د هغې قوم د مشر سراقه ابن مالک رضي الله عنه په شکل ورته راغى او ورته يې وويل: مونږ تاسې سره يو، هيڅ فکر مه کوى نو د دوئ تسلي وشوه او روان شول.

دوئ په لاره کې يوه ورځ (9) او بله ورځ (10) اوښان حلالول د اوښانو غوښې به يې خوړلې دمه به يې کوله بيا به راونيدل، بل خوا ابا سفيان خپله قافله بحر الاحمر درياب په غاړه جحفې ته چې مکې ته نژدې ده ورسوله او د مسلمانانو د کمين څخه بچ شوه. ابا سفيان د مکې مشرکينو پسې جواب وليږه چې زه نور رسيدو ته نژدې شوى يم تاسې بيرته راوګرځئ.

د دې خبر په اوريدلو سره د بنې زهره قوم ټول ځوانان بيرته ترې مکې ته ستانه شول يوازې اصلي قريش پاتې شول.

کله چې مشرکين خبر شول چې ابا سفيان بن حرب د قافلې سره جحفې ته رسيدلى دى نو ابو جهل قسم وکړ چې مونږ به بيرته نه ستنيږو او د بدر کوهي ته به ځو د هغه کوهي سره به ډيرې ورځې دمه کيږو د کوهي اوبه به څښو، ډمې به ګډوو، شراب به څښو، اوښان به حلالوو او د هغه ځاى خلک به راغواړو چې وګورئ مونږ څومره طاقتور پوځ لرو څومره جنګيالي لرو نو عتبه ربيعه او اميه بن خلف هم ورسره ومنله او په مزه مزه کرار کرار تلل چې د بدر کوهي ته ورسيدل دغه کوهي چې ډيرې خوږې اوبه لري د مکې مکرمې او مدينې منورې لاره کې دى پخوا به لاره همدا وه او س نوې لاره جوړه شوې ده و دغه ځاى ته د همدې کوهي په وجه بدر وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مشركين چې هلته ورسيدل شا او خوا قبايل يې را وغوښتل او ښانې يې حلال كړل شراب يې وڅښل او ډمې يې ګډې كړې شاعرانو او ډمو به داسې شعرونه او سندرې وويلې چې هغه كې به د مسلمانانو بدئ بيان شوې وې•،
دغسې دوئ د هغه ځاى خلكو ته وښودله چې مونږ ډاريږو نه او مونږ يو قوت يو ،
بل خوا رسول الله ﷺ هم له دوئ نه خبر شو.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه،

او د بدر غزا ته تياري نيول.

➥ كله چې رسول الله ﷺ خبر شو چې قافله زمونږ له لاسه ووتله او هغه د سمندر په لار جحفې ته ورسيدله او د قريشو سركښه مشران را روان دي او غواړي جنګ وكړي او په لاره كې ډمې ګډوي او زمونږ په ضد پاروونكي سندرې او اشعار وايي او ښه ډير خلك ور سره دي (200) آسونه، فولادې زغرې، ښه ډير اوښان او تكړه پهلوانان ور سره دي نو صحابه كرامو رضي الله عنهم سره يې مشوره شروع كړه چې څه كول پكار دي؟ نو مسلمانان چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلي د جنګ اسباب ور سره لږ ؤ نو بعضې پكې زړه نا زړه شول، الله ﷻ د سورت الانفال (4) نه تر (8) آياتونه نازل كړل نو الله ﷻ د دوئ د زړونو كمزورتيا پكې بيان كړې وه بعضې داسې خپه دي لكه چې په زبردستئ يې مرګ ته را كشوي او الله ﷻ د مرستې وعده ور سره كړې وه.
نو مهاجرينو مشرانو لكه [ابو بكر رضي الله عنه]، [عمر رضي الله عنه] او [مقداد بن الاسود يا مقداد بن عمرو رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وويل: يارسول الله ﷺ مونږ لكه د بني اسرايلو نه يو چې تاته ووايو ته ولاړ شه جنګ وكړه او مونږ به دلته ناست يو بلكې مونږ په هر حالت كې تر مرګه در سره يو.

د عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه نه روايت دى: چې زما ښه په ياد دي چې [مقداد بن الاسود رضي الله عنه يا مقداد بن عمرو] داسې حال كې [رسول الله ﷺ] ته راغى چې رسول الله ﷺ كافرانو ته بده دعاء كوله نو له دعاء بعد يې ورته وويل: يارسول الله ﷺ مونږ لكه بني اسرايل نه يو چې ته ولاړ شه جهاد ته او مونږ به ناست يو.

مونږ درته وايو چې په الله ﷻ توكل كړه دښمن سره وجنګيږه.
مونږ به دې شاته او وړاندې ښي طرف ته او چپ طرف ته داسې وجنګيږو چې ته به فخر را باندې وكړې.

د مقداد بن عمرو رضي الله عنه د غيرت نه ډكو خبرو رسول الله ﷺ خوشحاله كړ او مخ مبارك يې له خوشحالۍ وځليدى خو د مهاجرينو ټولئ لږ وه نو ځكه رسول الله ﷺ بيا رږغ وكړ: چې ملګرو رايه

• كتاب المغازي جلد اول غزوة البدر، البدايه والنهايه باب فضايل علي رضى الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړې چې څه وکړو؟ او د رسول الله ﷺ مطلب انصار وه نو د انصارو مشر [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] پوه شو چې رسول الله ﷺ زمونږ رایه غواړي نو ويې فرمایل: یارسول الله ﷺ لکه چې د انصارو اراده معلومول غواړې؟

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: هو نو سعد بن معاذ رضي الله عنهما ورته وویل: یارسول الله ﷺ مونږ په تا ایمان راوړی دی ستا تصدیق مو کړی دی تا سره مو وعدې او بیعت کړی دی نو مشورې ته ضرورت نشته نو پخیر مونږ در سره یو ، په هغه الله ﷻ قسم چې ته یې په حقه را لیږلی یې چې ته په سمندر ور داخل شې مونږ به یو هم در څخه شا ته نه شو زمونږ ژوند او مرګ به د الله ﷻ د دین له پاره وي.

بیا سعد ابن معاذ رضي الله عنه وفرمایل•: دغه اوس چې آیاتونه نازل شول او الله ﷻ د مرستې وعده هم کړې ده نو مونږ په دې غزا باندې فخر کوو او ډیر په بې صبرۍ سره د دښمن د مقابلې انتظار کوو نو د انصارو او مهاجرینو غیرتي موقف (رسول الله ﷺ) بیخي زیات خوشحاله کړ او له هغه ځایه (ذفران) ته ولاړل بیا هلته یې تسلي وکړه چې د مکې مشرکین دلته نشته نو (الدبة) مقام ته ولاړل هلته هم د مشرکینو درک نه ؤ نو له هغه ځایه (حنان) ته ولاړل دغه ځای کې د شګو لوړ لوړ غرونه او غونډۍ وې دا ځای لږ د بدر بن قریش کوهي ته نژدې ؤ هلته یې مجاهدین ځای په ځای کړل او رسول الله ﷺ او ابوبکر رضي الله عنه یواځې د هغه ځای نه روان شول چې د دښمن معلومات حاصل کړی نو هلته یې د قبایلو یو مشر شیخ چې سفیان الضمري الکناني نومیده پیدا کړ، نو رسول الله ﷺ له هغه څخه پوښتنه وکړه چې ایا د مکې د قریشو یا د محمد ﷺ د کسانو په باره کې کوم معلومات لرې؟

نو هغه ورته وویل؛ اول تاسو ځان راته وښایاست؟ بیا به معلومات درکړم خو رسول الله ﷺ ورته وویل: زما وعده ده چې خپل تعارف به درته کوم خو صحیح معلومات راکړه: نو سفیان الضمري ورته وویل: چې د مکې قریش په دغه ورځ له مکې راوتلي او دغه ځای کې یې شپې کړې او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې پراته دي.

او د محمد ﷺ ملګري په دغه تاریخ را روان شوي او دغه دغه ځای باندې را تیر شوي دي او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې دیره (راتول) دي، دغه عربي شیخ سره علم غیب نه ؤ خو هغوئ هوښیار، ځیرک او باخبره خلک وه. هغوئ ګرځنده تیمونه لرل چې له هرې پیښې به یې ځان خبرول، نو رسول الله ﷺ د هغه په خبره یقیني شو بیا یې ورته وویل: ایا تاته معلومه ده چې دوئ هره ورځ څومره څومره اوښان حلالوي؟

نو عربي شیخ ورته وویل: هو کله (9) او کله (10) اوښان حلالوي، نو رسول الله ﷺ پوه شو چې د هغوئ تعداد (900) څخه تر (1000) پورې دی او فقط دومره یې ورته وویل: مونږ د اوبو خلک یو ، او نور ترې راون شو هغه ورته وویل: د کومو اوبو د عراق که بل ځای؟ نو رسول الله ﷺ ورته جواب

• کتاب المغازي مسند امام احمد ، باب غزوة البدر ، الطبقات الکبری لأبن سعد جلد 1 صفحه10

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنه کړ څکه چې د رسول اللهﷺ جواب صحيح ؤ چې هر ژوندی ذيروح له اوبو راغلی يعنې پيدا شوی دی او رسول اللهﷺ ډير په بيړه له هغه ځايه خپلو مجاهدو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته راغی او د بدر بن قريش د کوهي غاړې ته يې د تللو حکم وکړ څکه چې په دغه دښت بيابان کې نورې اوبه نه وې که قريشو په دغه کوهي قبضه کړې وای نو بيا به رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم ته د تندې زيات تکليف وای، دوئ ډير په سرعت هلته ولاړل او کوهي ته نژدې يو ميدان کې ديره شول، يو څو صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي ليدلو ته ولاړل ګوري چې هلته دوه تنه اوبه راباسي هغوئ هغه دوه تنه ونيول او رسول اللهﷺ ته يې راوستل.
دې وخت کې رسول اللهﷺ په لمونځ ولاړ ؤ صحابه کرامو رضي الله عنهم له هغه دوه تنو پوښتنه وکړه چې تاسو دا اوبه چاته وړې؟ هغوئ ورته وويل: چې د مکې مکرمې قريشو ته! نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم يقين ونه شو چې رښتيا به هغوئ دلته راغلي وي نو هغه دواړه يې ووهل چې صحيح خبره وکړئ نو هغوئ وويل: چې مونږ د ابو سفيان کسان يو نو صحابه کرامو يې له وهلو لاس ونيو، نو رسول اللهﷺ ژر ژر لمونځ خلاص کړ او بيرته يې ورته وکړې چې د اللهﷻ بندګانو: کله چې هغوئ رښتيا درته وويل: نو ومو وهل او چې درواغ يې درته وويل نو پرې مو ښود دوئ رښتيا د قريشو ملګري دي، ابي سفيان دلته نشته هغه مکې ته رسيدلی دی نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم له پاره د اوبو په غاړه ديره کيدل ډير ګټور تمام شول، کله چې دغه دوه تنه بيرته ولاړل نو د مشرکينو مشران ډير خفه شول چې ولې يې د اوبو په غاړه نه دي آړولي.

نو دواړه ډلو صبا ته د بدر بن قريش د کوهي سره نژدې د مقابلې له پاره ځانونه تيارول، يو خوا رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم رضي الله عنهم چې هيڅ جنګي سامان، اسلحه، زغرې او اوفولادي ډالونه ور سره نه وه شپه په عبادت او دعا تيره کړه، بل خوا مغروره مشرکينو چې په خپلو وسلو، آسونو او جنګي تجربو فولادي زغرو او تعداد غاوره وه شپه يې په شرابو، کبابو او ډمو ګډولو تيره کړه.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه

د بدر غزا شروع کيدل.

هغه کسان چې صحابه کرامو رضي الله عنهم د بدر د کوهي اوبو سره نيولي وو، نو رسول اللهﷺ ور څخه پوښتنه وکړه چې تاسو سره مشران څوک راغلي دي؟
نو هغوئ ورته دا کسان وښودل:

(1) عتبه بن ربيعه
(2) اباجهل عمرو بن هشام
(3) اميه بن خلف
(4) ابابختري ابن الهشام
(5) حکيم ابن حزام

(c) ketabton.com: The Digital Library

(6) نوفل ابن خویلد

(7) حارث بن عامربن نوفل

(8) طعيمه بن عدی بن نوفل

(9) نضربن الحارث بن کلده

(10) نبية ابن الحجاج

(11) سهيل ابن عمر

(12) عمربن عبدود

(13) شيبة بن ربيعه

نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضي الله ته وفرمایل: په الله ﷻ قسم چې داسې کسان راغلي لکه بدن کې چې زړه وي نو چې انسان بې له زړه نه شي ژوند کولای دوئ هم د مکې زړونه دي که الله ﷻ دوئ ته شکست ورکړي نو دا به د اسلام د خپریدلو له پاره خوشخبري وي.

بیا رسول الله ﷺ مجاهدین صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي نه لرې فاصلې ته بوتلل او غوښتل یې هلته معسکر جوړ کړي خو [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] ورته راغی ورته یې وویل: چې یارسول الله ﷺ دغه ځای تا خرنگه غوره کړ؟ که دا د الله ﷻ له خوا نه امر وي نو مونږ یې په سترگو منو او که جنگي تاکتیک وي نو زه وایم چې بلکل د بدر کوهي په غاړه واړوو او هلته یو لوی ډنډ جوړ کړو بیا هغه ډک کړو نو مونږ ته به د جنگ حالت کې د اوبو راویستلو ضرورت نه وي او زمونږ اوښان او مونږ به په اسانه اوبه څښو.

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: دغه وحې یا د الله ﷻ امر نه دی بلکې جنگي تاکتیک دی! نو رسول الله ﷺ د [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] مشوره خوښه کړه او د بدر کوهي ته یې معسکر نقل کړه هلته یې د اوبو ډنډ جوړ کړ او ډک یې کړ بیا [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وویل: چې یارسول الله ﷺ که ستا خوښه وي نو د بدر د میدان له پاسه غونډۍ باندې به څپرگی جوړ کړو ته به هلته یې او ته به د دښمن د خطر نه لیرې وې او بعضې د جنگ قوماندانان به له تاسو ساتنه کوي او که څوک زخمي شي نو همدلته به یې تداوي کیږي، نو رسول الله ﷺ دا مشوره هم خوښه کړه او صحابه کرامو هلته د قجورو د ښاخونو نه څپرگې جوړه کړه،

← د علي بن ابی طالب رضي الله عنه نه روایت دی•: چې دغه شپه باندې چې صبا ته معرکه شروع کیږي ما د شپې اخیري برخه کې وکتل چې نور صحابه کرام رضي الله عنه ټول ویده شوي دي فقط [مقداد بن عمرو رضي الله عنه] په سپین آس سپور څوکیداري کوي او رسول الله ﷺ د یوې ونې لاندې لمونځ کوي او الله ﷻ ته ژاړي او د کامیابۍ سوالونه کوي او وایي: چې یاالله ﷻ کافرانو سره فولادي زغرې، آسونه فولادي ډالونه او ډیر کسان دي او مونږ سره فقط ستا مینه ده یاالله ﷻ مونږ ته بری را کړې.

• البدایه والنهایه جلد 4 ص 28، مسند امام احمد ج 1 ص 61

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا چې صبا په را ختلو شو، نو رسول الله ﷺ صفونه برابرول شروع کړل هغه یې داسې تاکتیک وکړ چې لمر خاته خواته یې د صحابه کرامو رضي الله عنهم شا کړه چې د لمر وړانګې یې سترګو ته نه راتې ځکه چې لمر هر کله را خيژي نو سترګې بریښوي نو چې د کافرانو لښکر راشي هغوئ به مجبوراً خپل صفونه مسلمانانو ته مخامخ جوړوي نو د جګړې وخت کې به یې لمر سترګو ته ورځي او په تکلیف به وي.

د رسول الله ﷺ لاس کې غشي وه خو سر یې تیره نه ؤ په هغې به یې صفونه برابرول چې یو تن [سواد بن غزیه رضي الله عنه] په نوم صحابي رضي الله عنه لږ د صف نه بهر شو نو رسول الله ﷺ غشی خیټې ته وروړ نو هغه چغه کړه یارسول الله ﷺ زه دې په تکلیف کړم: نو رسول الله ﷺ ورته وویل: زه الله په حقه را لیږلی یم او عدل له پاره یې را لیږلی یم او خیټه مبارکه یې ورته ښکاره کړه چې راشه انتقام واخله نو [سواد بن غزیه رضي الله عنه] غیږ ترینه چاپیره کړه خپله خیټه یې د رسول الله ﷺ خیټه مبارکه پورې وموښلوله او بیا یې ښکل کړه، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: یا (سواد رضي الله عنه) دا دې ولې وکړل څه مطلب دی ؤ؟

نو هغه ورته وویل: یارسول الله ﷺ ومې غوښتل د عمر دغه اخیري برخه کې ستا بدن زما بدن سره ولګیږي او زه له جهنم بچ شم او جنت ته ولاړ شم نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: ته د جنتیانو څخه یې او دعا یې ورته وکړه.

بیا رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وفرمایل: که تاسو باندې دښمن حمله وکړي نو اول صف والا چې توري ور سره دي هغه به یې دفاع کوي ځکه چې هغوئ کې به هغه څوک وي چې په آسونو سپاره وي بیا به دوهم صف والا چې لیندی ور سره دي په غشي ولي، خو پام کوئ چې دښمن نږدې نه وي راغلی نو په غشي به یې نه ولئ ځکه چې مونږ سره د غشو کموالی دی او نه به بیځایه غشي خرابوئ هدف به ښه صحیح کوئ بیا به یې ولئ،

بیا رسول الله ﷺ وفرمایل: چې یا [ابوبکر رضي الله عنه] زه تاسو ته زیری درکوم چې الله ﷻ به مونږ ته بری را کوي او که څوک شهید شو نو هغه به جنت ته ځي چې پلنوالی یې د ځمکې او اسمان برابر دی نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وویل:

یارسول الله ﷺ د ځمکې او اسمان تر منځ برابر یې سور دی؟

نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې هو: نو هغه وویل: چې بخ بخ، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې بخ بخ یعنې څه؟

نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] ورته وویل: نه نه یارسول الله ﷺ په الله ﷻ قسم چې ډیر ورته لیواله یم نو رسول الله ﷺ ورته وویل: ته به جنت ته ولاړ شې بیا یې د خورجینې څخه قجورې را ویستلې او د قجورو خوراک یې شروع کړ بیا یې وویل: ایا زه به دومره ژوندې وم؟ او قجورې یا خرما یې وغورځولې بیا په همدې ورځ شهید شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل طرف ته د قريشو لښکريو تن چې (عمير) نوميده راوليږه چې د مسلمانو احوال معلوم کړي هغه راغی د مسلمانانو د لښکر شا او خوا يې چکر وواهه او بيرته ولاړی هلته يې د قريشو مشرانو ته يې وويل: هغوئ لږ دي خو ماته لږ وخت را کړئ چې زه وګورم چې نورو ځايونو کې يې کښېنولي نه وي؟ او له شا له خوانه حمله ونه کړي هغه خپل آس وځغلولو او ټولې لوړې او ژورې يې وکتلې او بيرته راغی نو ابوجهل ته يې وويل: که زما منی بيرته ولاړ شئ له دی خلکو سره جنګيدل سخت دي دوئ دومره منظم ناست دي ته به وايې چې په لمانځه دي هيڅ د خپګان اثرات پکې نشته او زمونږ لښکريانو سرونه له خپګانه ټيټ نيولي دي، نو (ابوجهل) ورته په غوصه شو چې چوپ شه ډارنه (ويريدونکيه) د خلکو زړونه مه غورځوه.

بيا (ابوجهل) خپل لښکر ته امر ورکړ، چې ولاړ شئ او مسلمانانو ته مخامخ صفونه جوړ کړئ.
د شيطان لښکر چې (1000) کسان تکړه ځوانان (20) تنه په آسونو سپاره وه چې راغلل او لکه بې شپونه ميږې ګډوډ د مسلمانانو د صفونو مخامخ کښيناستل دا او داسې نور.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه.

د بدر غزا.

مخکې له دې چې د بدر معرکه شروع کړو د بدر غزا او وسنې حالت باندې رڼا اچوو.
د بدر غزا کې مشرکين د مدينې حدودو ته نه وه راغلي بلکې 250 کيلو متره ليرې وو.
او مسلمانان يې مخې ته تر بدر کوهي ورغلي وو،

➥ د بدر غزا کې د کافرانو صف کې هغه مسلمانان هم راغلي وو چې يا يې له ويرې اظهار نه شو کولای يا د قوميت په لحاظ راغلي وو.

لکه حکيم بن حزام رضي الله عنه چې د (بي بي خديجې رضي الله عنها) د ترور زوی ؤ او د (رسول الله ﷺ) د ماشوموالي ملګری ؤ،

بل (عباس رضي الله عنه) چې د (رسول الله ﷺ) تره ؤ ، کله چې (رسول الله ﷺ) خپلو ملګرو ته هدايات کوي نو د مشرکينو صفونه ورته مخامخ ناست وو ، خو رسول الله ﷺ هيچاته ونه ويل چې دغه مسلمانانو ته څه مه وايا ست يعنې معلومه شوه چې د کافر صف کې د مسلمان وژل هم روا دي.

او سنيو کفارو سره هم ډير مسلمانان يا له نيستی يا له مجبوری يا د دنيايي محبت يا غلطې عقيدې له وجې ملګري دي نو د وژلو حکم يې هم هغه دی تر څو چې د هغوئ صف کې وي بايد ووژل شي خو که ترې را جدا شول نو بيا يې وژل رواء نه دي.

لکه ! عمير ! چې کافرانو او دښمن د صف نه د مسلمانانو احوال اخستو ته راغی او ګير چاپير د مسلمانانو له صفونو وګرځيدو خو چا ورته څه ونه ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر غزا د یو قوي نه ماتیدونکي قوت په مقابل کې وه چې فولادي زغرې، فولادي تورې، فولادي ډالونه او بې پیمانه مال، دولت، عیش او عشرت سره راغلي وو.

او مقابلې ته یې رسول اللهﷺ د صحابه کرامو رضي الله عنه سره د ځرمنې ډالونو یو اندازه غشو لوړې تندې وهلي را وتلي وو ،

اوس هم د هم هغسې مغرورو نه ماتیدونکو شعارونو والا قوت په مقابل کې غریب، مسکین، تش لاس، زړو جامو او چپلو لرونکي اولس را وتلی دی.

او سني کفار هم ماډرنو وسلو ، تیارو ، هلیکوبترو او زیاتې شتمنۍ سره راغلي او ماته یې خوړلې غرور یې خاورې شوی او عام اولس ور باندی برلاسي دي.

او د مکې مشرکینو هم ماته خوړلې وه سر کرده مشران مردار شوي وو.

د مکې مشرکینو هم د رسول اللهﷺ توهین کولو ساحر، کاذب او جادوګر به یې ورته ویل اوس هم همدا رابلل شوي یا په زور راغلي کافران د رسول اللهﷺ د توهین کارټونونه او فلمونه جوړوي په پنډوسکو کلیمه لیکي بیا یې له جهازونو غورځوي چې د مسلمانانو ایمان وننګوي.

خو اوسني کافران څو کارونو کې له هغه مشرکینو زیات وړاندې ولاړ دي، هغوئ به چې کوم تړون یا معاهده وکړه مخالفت یې نه کاوه ، او اوسني هیڅ وعدې ته ژمن نه دي، هغوئ به د جنګ په وخت کې یا بغیر له جنګه زنانه، ماشومان، سپین ږیري او مالونه نه وژل، خو دوئ هر مسلمان نر او ښځه غټ او وړوکی وژني.

د مکې مشرکینو د اللهﷻ او قرآن کریم توهین نه دی کړی نه یې بیرغ ته سپک کتلي دي، خو اوسنیو کافرانو قرآن کریم په ډزو ویشتی، ګندګۍ کې یې غورځولی، اور یې ور اچولی.

نو مخکې له دې چې د بدر غزا ولولو خپل ایمانونه هم تازه کړو چې هم هغه ثوابونه زمونږ کور ته راغلي هم هغه شهادت او جنت ګټل مو کور ته راغلی، باید د هر هغه چا ملاتړ وکړو چې مقابلې ته یې په حقه راوتلي دي.

د بدر د غزا پیل:

کله چې اباجهل د کافرانو صفونه برابر کړل نو عتبه پوه شو او ویې ویل: که زما مشوره منئ بیرته ولاړ شئ تاسو په دې خوارو او کمزورو خلکو بری نه شئ موندلای تاسو وګورئ چې سرونه یې داسې نیغ نیولي دي لکه کیچه ماران او تاسو خپلو کسانو ته وګورئ چې له خپګانه سرونه نه شي پورته کولای.

نو رسول اللهﷺ د هغه خبرې واوریدلې او ویې فرمایل: که دغه کافرانو کې عقلمند وي نو هغه به عتبه وي چې خپلو خلکو ته د بیرته تللو خبره کوي کله چې (عتبه) خبرې خلاصې کړې نو عمرو بن هشام یعنې اباجهل ورته وویل: کښینه غټ خیټه ، ډارنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا ابا جهل دعا وکړه لکه ځان ته چې ښيرا کوي ويې ويل: يا ربه مونږ خو خپلو اقرباؤ پسې را وتلي يؤ او صله رحمي مو ختمه کړې ده ته هغه چاته برى ورکړې چې په حقه وي.

بيا اسود ابن عبدالاسود په نوم يو ځوان د کافرانو لښکر نه په آس سپور راووت او قسم يې وکړ، چې زه به دغه د بدر کوهي په غاړه د اوبو ډنډ يا قبضه کوم، يا به يې ورانوم نو آس يې را وځغلو چې د ډنډ غاړې ته ځان ورسوي خو حمزه لکه شاهين د صحابؤ له صفه پياده ور منډه کړه تر څو چې (اسود بن عبدالاسود) هلته رسيده، نو حمزه رضي الله عنه ور باندې د تورې وار وکړ، چې شنه تخته لکه د قجورې تنه له آسه وغورځيده پښې يې د خپل لښکر طرف ته شوې او سر يې ډنډ طرف ته، نو په خپوړو په کشيدلو ډنډ ته ور روان شو چې خپل قسم په ځاى کړي او ډنډ غاړې ته ورسيد، خو د الله ﷻ زمري دوهم وار ور باندې وکړ او جهنم ته يې هم هغه ډنډ کې وصل کړ.

کافرانو چې اسود بن عبدالاسود وليد زيات وارخطا شول او درې تنه تکړه پهلوانان يې ميدان ته را ووتل دوه ورونه (عتبه بن ربيعه) او (شيبه بن ربيعه) او (د عتبه زوى وليد بن عتبه)، هغوئ د ميدان منځ ته راغلل خپل آسونه يې تاؤ را تاؤ کړل او رغ يې وکړ، چې شته څوک مقابلې والا چې وغواړي مور يې بوره شي ښځه يې کونډه شي؟

نو رسول الله ﷺ د دوئ غرور ته ونه کتل او عوف رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه چې د مور نوم غفراءؤ او عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ور وليږل خو هغوئ چې لا زيات مغروره وو، دوئ سره يې د مقابلې نه انکار وکړ او بيا يې رغ وکړ يا محمد ﷺ خپل تربوران را وليږه چې ور معلومه شي چې بيا زمونږ مقابلې ته څوک زړه ښه نه کړي.

نو رسول الله ﷺ رغ وکړ: پورته شه يا حمزه ابن المطلب رضي الله عنه پورته شه ياعلي ابن ابي طالب رضي الله عنه پورته شه يا عبيده ابن الحارث رضي الله عنه:•
درې واړه لکه شاهينان له صفونو را ووتل خپلې تورې يې وځلولې او ميدان ته پياده ور داخل شول.

- ◆حمزه ابن المطلب رضي الله عنه د شيبه ابن ربيعه مخ ته ودريده.
- ◆علي بن ابي طالب رضي الله عنه د(عتبه بن ربيعه) مخې ته ودريده.
- ◆عبيده ابن الحارث رضي الله عنه د (وليد بن عتبه) مخې ته ودريده.

هغوئ درې واړو، چې په آسونو سپاره وو، ورته وويل: څرنګه مقابله کول غواړئ؟ ايا چې مونږ په آسونو او تاسو پياده که دركښته شو؟ دوئ ورته وويل: مونږ ته فرق نشته چې څنګه تاسو غواړئ مونږ تيار يو، نو هغوئ درې واړه له آسونو را کښته شول.

(شيبه) او (حمزه رضي الله عنه) ته (عتبه) او (علي رضي الله عنه) ته او (وليد)او (عبيده رضي الله عنه) ته وويل: چې اول وار تاسو وکړئ چې بيا مو په زړه کې ارمان پاتې نه شي.

دوئ درې واړو ورته وويل: زمونږ د شهادت څخه اوچت بل ارمان نشته تاسو خپل وار کوئ،

• کتاب المغازي باب غزوة غزوة البدر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوئ درې واړو په یو وار حمله وکړه او دوئ ورته خپل د ځرمنې ډالونه مخې ته کړل او حمزه رضي الله عنه په یو شړق کې(د شیبه بن ربیعه) څخه سر غوڅ کړ بل طرف ته نوی ځوان علي رضي الله عنه هم د (عتبه بن ربیعه) نه په اول وار سر غورځولی ؤ.

رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم به همدا شعار بدرګه کول چې:
(اَحَد اَحَد اَحَد) کله چې رسول اللهﷺ ولیدل چې دواړو د مغروره پهلوانانو سرونه غوڅ کړل نو رېغ یې وکړ: ووهئ د الله ﷻ او رسول اللهﷺ زمریانو ،
ووهئ د الله ﷻ او رسول اللهﷺ زمریانو.
خو بل خوا (ولید بن عتبه) او عبیده رضي الله عنه دواړه داسې یو بل سر ښخ وو ، چې دواړه ښه کارې زخمیان وه نو حمزه رضي الله عنه او علي رضي الله عنه دواړه لکه بازان هغوئ ته ورورسیدل او دواړو په یو خرپ د (ولید) کار ورختم کړ او عبیده رضي الله عنه یې په اوږو را پورته کړ او مسلمانانو ته یې راورسولو.

دې وخت کې اباجهل د نورې مقابلې له پاره کسان لټول چې څوک زړه ښه کړي او میدان ته ووځي.

☚ بل خوا د عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه نه روایت دی: چې دوه هلکان چې یو یې زما ښي طرف ته ودرید ، زه یې و تومبلم چې کاکا دغه ابوجهل کوم یو دی؟ نو ما ورته وویل: وراره ولې څه یې کوې؟ هغه راته وویل: هغه زمونږ رسول اللهﷺ ته ښکنځل کړي که ومې لید نو یا یې وژنم یا به ما ووژني. بیا عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه فرمایي: بیا چپ طرف ته بل هلک همداسې وتومبلم او همدا خبره یې وکړه نو دې وخت کې اباجهل د صفونو نه لرې را وتی وو ، نو ما دوئ دواړو ته وویل: چې هغه غټ مضبوط سړی چې ښکاري دا ابوجهل دی ! نو دواړو لکه بازان ور منډه کړه کله چې ور ورسیدل او مخامخ ورته ودریدل ابوجهل ترې وپوښتل: چې ما شو مانو څنګه راغلاست؟ دوئ ورته وویل: تا زمونږ پیغمبرﷺ ته ښکنځل کړي دي ستا وژلو ته راغلي یؤ، نو ابوجهل له غروره او کبر نه په خندا شو چې ښه تاسو ما وژنئ؟ هغوئ چې د یو نوم عوف رضي الله عنه بل معوذ رضي الله عنه، او بل روایت کې معاذ رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه د غفرا رضي الله عنها زامن وو دا یې د مور نوم دی ورته وویل: هو او سمدستي یې حمله وربانديې وکړه او په یو یو وار یې له آس نه را وغورځولو او سر یې ترې غوڅ کړ، دې وخت کې کافرانو یو ځل په شریکه په مسلمانانو یرغل وکړ چې (علي رضي الله عنه)، (حمزه رضي الله عنه)، (ابوبکر رضي الله عنه) او (عمر رضي الله عنه) او نورصحابه کرام رضي الله عنهم د کافرانو لښکر کې دننه شول او توري به یې داسې پرقیدلې لکه د اسمان برقونه.
علي رضي الله عنه او حمزه رضي الله عنه ته رسول اللهﷺ همدا اوازونه کول ووهئ زمریانو او همدا خبره به یې کوله
[سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ]

ژر دی چې د دوئ لښکر به ماتې خوري او جنګ ته به شا راواړیي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول يو بل سره لاس په لاس وه چې الله ﷻ د کافرانو سترګو کې مسلمانان زيات او د مسلمانانو سترګو کې کافران لږ ښکاره کړل او الله ﷻ يې کومک له پاره (3000) ملايکې را وليږلې چې بيا (5000) شوې.

مسلمانانو ته الله ﷻ فتح نصيب کړه او کافرانو څخه (70) مړه او (70) اسيران شول.
او د مسلمانانو له خوا نه (14) تنه شهيدان شول.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه

د بدر د غزا شهيدان څوک وو؟
د بدر غزا اثرات په مسلمانانو.
د بدر غزا کې ملائکې له کومه راغلې وې؟
د بدر غزا کې د اسيرانو سره سلوک.
ايا اوسني مسلمانان چې جنګي اسيرانو سره کوم سلوک کوي دا د يو مسلمان په شان دي؟
د بدر غزا کې دا صحابه شهيدان شوي وو؟

(1) عبيده بن الحارث رضي الله عنه
(2) عميربن ابي وقاص رضي الله عنه
(3) صفوان بن وهب رضي الله عنه
(4) عاقل بن بکيري رضي الله عنه
(5) ذوالشمالين بن عبدوعمر رضي الله عنه
(6) مهجع بن صالح رضي الله عنه

دا ټول مهاجرين وو.

(7) سعدبن خيثمه رضي الله عنه
(8) مبشربن عبدالمنذر رضي الله عنه
(9) يزيدبن الحارث رضي الله عنه
(10) عميربن الحمام رضي الله عنه
(11) رافع بن المعلي رضي الله عنه
(12) مسعود بن الحارث رضي الله عنه
(13) عوف رضي الله عنه
(14) الحارث رضي الله عنه

دا ټول انصار وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر د غزا اثرات په مسلمانانو دا وو، چې مورال يې اوچت شو بې حسابه غنايم په لاس ورغلل او د ډير غربت نه خلاص شول.

راتلونکو نورو غزاګانو له پاره تربيه او ذهني طور تيار شول.

په کافرانو يې اثر دا ؤ، چې ټول هغه شکست نه منونکي پهلوانان او مشران يې له لاسه ورکړل او د ميدان نه د تيښتې شرم ور په غاړه شو چې بيا به مکه مکرمه کې ټيټې سترګې ګرځيدل موراليې بيخي له لاسه ورکړي وو، چې را تلونکو معرکو ته نه تياريدل،

د بدر غزا کې ملائکې له اسمان څخه را کښته شوي وې چې د سورت ال عمران (123) او (125) آياتونو کې ذکر شوی دی اګر چې ملائکې مځکه کې هم ډيرې وې، خو د بدر د غزا د اهميت زياتوالي له وجې [الله ﷻ] له اسمانه نازلې کړلې چې ډيرو صحابه کرامو رضي الله عنهم او مشرکينو ليدلې وې چې سپين لباس يې اغوستی وو، په سپينو آسونو سپرې وې.
د بدر غزا کې چې کوم ځای کې مجاهدينو صفونه جوړ کړي وو هغه ځای پورته ؤ او مقابل طرف يې ټيټ ؤ نو الله ﷻ باران وکړ، دغه مځکه باندې چې مسلمانان وو، کلکه شوه چې پښې ور باندې ټينګې کيدای شوې او مقابل طرف ته او به جمع شوې او خټې يا کيچړې جوړې شوې وې، چې کافران به پکې ښويدل.
بله معجزه دا وه چې رسول الله ﷺ لاسو مبارکو کې شګې را واخستې او د کافرانو طرف ته يې وشندلې چې د ټولو کافرانو سترګو ته الله ﷻ ورسولې او د هغوئ سترګې له شګو ډکې شوې.

(نوټ)
رسول الله ﷺ (3) واري دښمن طرف ته شګې اچولي دي، چې عبارت دي له (بدر) (حنين) او (احد) کې، بله معجزه دا وه چې الله ﷻ د مسلمانانو په سترګو کې کافران لږ ښکاره کړل او همتونه او موراليې اوچت شو.

او د کافرانو په سترګو کې يې مسلمانان زيات راتلل او هغوئ له ويرې يا بنديان شول او يا وتښتيدل.

د بدر غزا کې (70) تنه اسيران شوي وو، چې په هغې کې د رسول الله ﷺ تره (عباس رضي الله عنه) هم پکې وو، رسول الله ﷺ د اسيرانو په باره کې صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: چې علاج يې وکړئ، ښه رويه ورسره وکړئ، وهل به نه ورکوئ، په هغه رسيو چې بنديان تړئ سخت يې مه تړئ، چې پښو او لاسونو ته يې تکليف ونه رسيږي، د خوراک څښاک او دوا انتظام يې وکړئ، ښکنځل او پيغورونه ورته مه ورکوئ.

رسول الله ﷺ ته عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه د رسول الله ﷺ تره لاس تړلی را وست او ورته يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

یارسول الله ﷺ دا ما اسیر کړی دی رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: چې شه ستا سره ملائکو مرسته کړې ده نو عباس ورته وویل: رښتیا خبره ده مونږ په سپینو آسونو خلک ولیدل چې مخونه یې پټ وو او جنګ یې کولو او ماته هم یو نفر راغی او راکش یې کړم او [عبد الله بن مسعود رضي الله عنه] ته یې په لاس ورکړم،

په جنګ کې نیول شوو اسیرانو او د شک په بنیاد نیول شوو سره چې دا او سني مسلمانان کوم سلوک کوي دا نه اسلامي دی، نه انساني دی او نه دوئ ته مسلمان ویلای شو، د بندیانو سره ښه سلوک نه کول یو غیر اسلامي او غیر انساني کار دی چې د دنیا هیڅ مذهب کې نشته.

رسول الله ﷺ د بدر میدان کې د کافرانو د تیښتې نه بعد درې شپې وکړې او د فتحې اوله ورځ باندې یې (زید بن حارثه رضي الله عنه) او (عبد الله بن رواحه رضي الله عنه) دواړه مدینې منورې ته د فتحې د زیري ورکولو له پاره ولیږل.

بیا رسول الله ﷺ امر وکړ: چې د قریشو وژل شوي کسان ټول یو ځای ته را ټول کړئ او هلته یو کوهي ؤ چې اوبه پکې نه وې هغوئ ټول وژل شوي کسان یې راړول او هغه کوهي کې یې واچول بیا رسول الله ﷺ ورغی او د کوهي په غاړه ودرید او د هر یو نوم به یې اخست چې ای عمرو بن هشام یعنې اباجهل یا عتبه یا شیبه یا ولید: ایا تاسو سره الله جل جلاله هغه معامله ونه کړه چې تاسو ته درواغ ښکاره کیدله؟

بیا یې وفرمایل:

ما سره خو الله جل جلاله خپله وعده پوره کړه.

- ⇦ اې زما قومه زه تاسو درواغجن کړم
- ⇦ پردیو رښتوني کړم:
- ⇦ تاسو له کوره وشړلم:
- ⇦ پردیو ځای را کړ:
- ⇦ تاسو وترټلم:
- ⇦ پردیو مینه راسره وکړه:

⟵ دغه وخت کې [عمر رضي الله عنه] حیران حیران ورته کتل بیا یې ورته وویل: یارسول الله ﷺ ته خو داسې چاته لګیا یې چې هیڅ نه اوري، نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل:

قسم په هغه الله ﷻ چې زه یې را لیږلی یم الله ﷻ یې دوئ ته داسې ور اوروي چې ته یې هم دو مره نه اورې.

بیا رسول الله ﷺ مدینې منورې ته راغې او صحابه کرامو رضي الله عنهم سره یې مشوره وکړه چې بندیانو سره څه وکړو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل:
چې یارسول الله ﷺ دا ټول ستا قومیان دي معاف یې کړه یا ترې فدیه واخله او خوشې یې کړه.

عمر رضي الله عنه ورته وویل: ټول د رسره تر اخري سلګۍ جنګیدلي دي ټول قتل کړه یا ماته امر وکړه چې سرونه ترې غوڅ کړم.

عبدا الله بن رواحه رضي الله عنه ورته وويل: چې يارسول الله ﷺ ټول په اور وسوځوه.

نو رسول الله ﷺ د ابوبکر رضي الله عنه خبره خوښه کړه چې په فدیه یې خوشې کړي.

او بعضي يې په فديه خوشې کول بعضو ضمانتونه ورکړل چې فديه به راوړي.
چې الله ﷻ ایاتونه نازل کړل چې د عمر رضي الله عنه د سوچ تایید پکې شوی ؤ، نو رسول الله ﷺ هغه کسان چې نه مسلمانان کیدل او شدید کافران وو، لکه عقبة بن معیط هغه یې ووژل، او نورو نه یې فدیه واخسته او چا سره چې فدیه نه وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ترې ضمانت واخست او خوشې یې کړل•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه

او د خندق غزا کې بهادري.

د غزوة الاحزاب یا خندق د غزا اوسني حالت سره مشابهت.
د خندق غزا په (5) هجري (627)م کې پیښه شوې ده.
کله چې د ابي سفيان رضي الله عنه بن حرب قافله د مسلمانانو نه بچ شوه او د بدر غزا کې اکثره لوی لوی کافران ووژل شول نو د ابوسفیان زړه کې د انتقام لمبې بلیدلې نو هغه د عربي جزیرې هغه ټولو قومونو ته وفدونه ولیږل: چې د مسلمانانو مخالف وو، چې هغوئ کې،

(1) عينه بن حصن فزاره مشر،
(2) حارث بن عوف د بني مرة مشر،
(3) مسعربن رخيلة د بني الاشجع مشر،
(4) طليحة الاسدي د بني اسد مشر،
(5) سفيان بن عبد شمس د بني سليم مشر،

← ابو سفيان ته بيرته خپل وفدونه راغلل چې هر قوم ورته د پوره ملاتړ وعدې ورکړي.
بل خوا بنو قریضه چې د مسلمانانو سره متعهد وه په خپل وعده ماته کړه او پټ یې مکې ته وفد ولیږه، چې مونږ د مسلمانانو په ضد له تاسو سره یو.

• كتاب البداية والنهاية مع نهاية البداية فى الغزواة على:

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـل خـوا رسـول الله ﷺ بنـي قریضـه تـه پـه دې خـاطر ولاړ، چـې د دوئ سـره بنـو قریضـه متعهـد ؤ او د عهـد مطـابق کـه کـوم مسـلمان د دوئ نـه شـوک خطـایې کـې ووژنـي نـو دیـت بـه ادا کـوي او یـو صـحابي رضـي الله عنـه د دوئ دوه تنـه وژلـي وو. نـو کلـه چـې رسـول الله ﷺ دوئ تـه ورغـی دوئ ډیـر د خوشـحالئ اظهـار وکـړ، خـو زړونـو کـې یـې منافقـت ؤ ځکـه چـې یهـود ټـول د منافقـت څخـه ډک دي نـو دوئ رسـول الله ﷺ د یـوې لـوې قلعـه خواتـه کښـیناوه او خـو تکـړه ځوانـانو تـه یـې وویـل: چـې تاسـو لـه پاسـه یـوه غټـه تیـږه ور بانـدې را وغوځوئ.

خو الله ﷻ [رسول الله ﷺ] ته وحې را ولیږله او د دوئ په بدنیتئ یې خبر کړ.
نـو رسـول الله ﷺ لـه هغـه ځایـه پاڅیـد او بیرتـه مـدینې منـورې تـه را سـتون شـو او د مـدینې منـورې نـه یـې د بنـو قریضـه یـو مسـلمان صـحابي [مسـلمه رضـي الله عنـه] ور ولیـږه، چـې تاسـو وعـده خلافـي وکـړه او تاسو باید د وعدې سره سم دغه علاقې څخه ووځئ او (10) ورځې وخت یې ورکړ.

خـو د مـدینې منـورې نـه د منـافقینو مشـر (عبـد الله بـن ابـی ابـن سـلول) جـواب ور ولیـږ، چـې زه بـه د بنـي نظیـر (2000) تنـه درکـړم او تاسـو ونـه وځـئ، زه مـو ملګـری یـم او چـې کلـه دغـه لـس ورځـې ختمیـدو تـه نـژدې شـوې هغـوئ مسـلمانانو تـه جـواب راولیـږه: چـې لاس مـو خـلاص چـې څـه کـولای شـئ ویـې کـړئ مـونږ له دې ځایه نه وځو.

نـو رسـول الله ﷺ (200) مجاهـدینو سـره ورغـی او دوئ چـې مضـبوطې قلعـه ګـانې لرلـې هغـې تـه وختـل او لـه هغـه ځایـه بـه یـې مسـلمانان پـه کـاڼو او غشـو ویشـتل او رسـول الله ﷺ خپلـو صـحابه کرامـو رضـي الله عنهم ته وویل: تاسو نژدې مه ورځئ. چې د دوئ غشي درته نه رسیږي فقط دوئ محاصره کړئ.

بنـي قریضـه پـه تمـه ؤ چـې ابـي ابـن سـلول بـه پـه مسـلمانانو د شـا لخـوا نـه حملـه وکـړي خـو منـافق خـو همیشـه دروا غجـن وي د هغـه څـه معلومـات ونـه شـو د دوئ ښـاروي وړي شـول خپلـه هـم تنـګ شـول او دوئ لـوی لوی د قجورو باغونه لرل چې دې باغونو بعضي ځایونو کې د مسلمانانو د حملې مخه نیوله.
نـو الله ﷻ سـورت حشـر نـازل کـړ د هغـه خطرنـاکو ځـایونو نـه د قجـورو لیـرې کولـو اجـازه پکـې وه نـو رسـول الله ﷺ د قجورو د لارې څخه د لیرې کولو او غوځولو امر وکړ.

دغـې محاصـرې (15) ورځـې دوام وکـړ اخـر هغـوئ لـه قلعـه ګـانو را کښـته شـول او د سـر د امـن او وتلـو غوښـتنه یـې وکـړه: نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وویـل: وسـله بـه نـه وړئ نـور هـر څـه وړلای شـئ او هـر چـا تـه اجـازه ده چې یو اوښ بار سامان یوسي.

یهـود چـې دنیـا پـه سـر تـر ټولـو بیغیرتـه او ذلیـل قـوم دی اول یـې دروازې، کړکـۍ او چتونـه وران کـړل هغـې تـه یـې اورونـه واچـول، چـې مسـلمانان ترینـه ګټـه وانخلـي لکـه او سـنۍ امریکـا او نـاټو چـې یـې کـوي او د تللـو پـه وخـت کـې هـر څـه پـه بمونـو الـوزوي، نـو هغـوئ هـم هـیڅ پریننښـول او ټـول مالونـه یـې بـار کـړل. یـو تـن چـې د غـوایي څـرمن یـې د سـرو او سـپینو زرو ډکـه کـړې وه د وتلـو پـه وخـت کـې وویـل: افسـوس چـې قجورې را څخه پاتې شوې چې دې ونو ته مو هم اور اچولی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذليل قوم چې جلا وطن شول دوئ هم د مکې مشرکينو ته د کومک کولو وعده وکړه.
دې وخت کې ابو سفيان د ټولو قبايلو څخه لس زره (10000) تنه هغه ځوانان را ټول کړي وو، چې په پهلوانی، نيزه بازی، آس ځغلولو او جنګ کې اول نمبر وو.
خو رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم هم غافله نه وه هغوئ ته به وخت په وخت د کافرانو د حرکاتو معلومات راتلل، نو رسول الله ﷺ صحابه کرام را وغوښتل چې د ټولې عربي جزيرې کفار را جمع شوي او غواړي مدينه منوره باندې يرغل وکړي نو څه کول پکار دي؟

هر چا خپله مشوره ورکوله خو سلمان الفارسي رضي الله عنه چې له اصل د ايران ؤ وويل: يارسول الله ﷺ مونږ به چې داسې حالت سره مخ شولو نو خندقونه به مو ايستل چې په آسونو د سپورو مخه ونيول شي نوره مقابله آسانه ده نو ته اجازه راکړه چې زه د خندق له پاره ځای غوره کړم!

نو رسول الله ﷺ په آس سپور شو او دواړه د مدينې شمال طرف ته ولاړل، سلمان الفارسي رضي الله عنه وفرمايل:
يارسول الله ﷺ د مدينې درې خواؤ ته کورونه دي دښمن نه شي راتللای فقط د شمال طرف ته چې د سلع غر دی ميدان خالي دی او دښمن ته د راتللو خطر شته نو مونږ به د سلع غر شاته پريږدو چې زمونږ شاته غر وي نو مظبوط به يؤ او مخې ته به خندق وباسو چې که دښمن د شپې ناڅاپي راشي نو دوئ به په آسونو را ځغلي او خندق ته به غورځيږي د صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه مشوره زيات ته خوښه شوه او هغوئ وويل: سلمان الفارسي رضي الله عنه، زمونږ څخه دی يعنې داسې نه دی چې د فارس دی بلکې زمونږ غوښې او وينه دی، نو د رسول الله ﷺ دغه خبره خوښه شوه ويې ويل: سلمان الفارسي رضي الله عنه د اهل بيتو څخه دی.
نو رسول الله ﷺ ژر امر وکړ، چې اندازه معلومه کړئ چې څومره متره خندق پکار دی اندازه يې معلومه کړه او هرو (10) تنو باندې (40) ګزه اوږدوالی او (10) ګزه ژوروالی ورسيدل او دغه وخت کې زيات لوږه او غريبي هم وه، خو صحابه کرامو ښه په ايمانداری خندق ايستل شروع کړل او د ورځې به يې کار کول او د شپې به کورونو ته تلل که چاته به د ورځې هم ضرورت پيښ شو اجازه به يې اخستله او رسول الله ﷺ ته وحې نازله شوه: چې که څوک اجازه واخلي او رښتيا ورته ضروري کار وي اجازه ورکوه تاته اختيار دی.

او عبادة ابن بشر رضي الله عنه د رسول الله ﷺ په ساتنه او حفاظت مامور ؤ چې د رسول الله ﷺ سره به ؤ.
دغه صحابي رضي الله عنه فرمايي:
← چې [طلحة رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته خپله خيټه مبارکه ښکاره کړه چې تيږه يې ور باندې تړلې وه دا د دې له پاره چې په خيټه وزن وي نو د ټيټيدلو په وخت به ورته تکليف نه وي او له څو څو ورځو صحابه کرامو د خوراک له پاره هيڅ نه لرل.•
نو رسول الله ﷺ هم ورته خپله مبارکه خيټه ښکاره کړه چې دوه کاڼي يې ور باندې تړلې وې.

• کتابونه حکاية الصحابه کتاب المغازي، حلية الاولياء، البداية والنهاية

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د بهادرۍ او رسول الله ﷺ معجزاتو بيان په راتلونکو نشراتو کې مه هيروئ

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه.

د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله ﷺ معجزات او عبدالله ابن ابي ابن السلول ريس المنافيق يا کفري خياط رول.

کله چې رسول الله ﷺ د اصحابو کرامو سره د خندق کيندل شروع کړ، نو درې ورځې د خوراک له پاره هيڅ نه وو، چې ټولو صحابه کرامو رضي الله عنهم خوړلی وای. نو د جابر بن عبد الله رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ ته يوه سخته غټه تيږه مخې ته راغله خپل ټول طاقت مو په ټولو استعمال کړ، خو چا ماته نه کړه نو زه رسول الله ﷺ ته ورغلم او ورته مې ويل: يارسول الله ﷺ دلته ډيره لويه تيږه (ډبره) راوتلې ده او مونږ يې نه شو ماتولای او وږي هم يو، طاقت مو هم نه شته او خپله خيټه مې ورته ښکاره کړه چې تيږه مې ور پورې تړلې وه نو رسول الله ﷺ هم خپله خيټه مبارکه ښکاره کړه چې دوه تيږې يې ور باندې تړلې وې.

نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې زه خندق ته کښته کيږم او خندق ته ورکښته شو او پلک يا ماتوړ يې په خپلو مبارکو لاسونو کې واخست کله چې يې اول وار ورکړ نو له هغه تيږې د اور بڅرکي شام طرف ته ولاړه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) د الله ﷻ په مرسته به شام فتح شي بيا يې بل وار پرې وکړ او بيا ترې بڅرکي د يمن طرف ته ولاړل او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) قسم دی چې زه اوس د صنعاء د ښار دروازه ګورم هغه به هم فتح شي، بيا رسول الله ﷺ دريم وار پرې وکړ او بيا ترې د اور بڅرکي فارس او کسرئ طرف ته ولاړل او تيږه ميده ميده شوه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) زه اوس د کسرئ سپينې مانۍ ګورم چې (الله ﷻ) به هغه فتح کړي.

نو د خياطانو مشر ريس المنافقين عبد الله بن ابي ابن سلول وخندل چې ده ته ګوره مونږ له کورونو ميتيازو ته نه شو تللای او رسول الله ﷺ راته د يمن، شام او کسرئ د فتحې خبرې کوي مونږ له لوږې مرو او کافران را روان دي چې څه حالت به را باندې راځي او رسول الله ﷺ راته زيرې را کوي.

نوټ:

او سنيو وختونو کې هم همداسې پيغورنه ورکول کيږي او د (الله ﷻ) په نصرت يې عقيده نه وي اوس د (الله ﷻ) نصرت پخپله ګوري خو بيا هم ګونګيان دي.

نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: کله چې ما د رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه دوه تيږې وليدلې نو رسول الله ﷺ ته مې وويل: که اجازه وي کور ته به د لږ وخت له پاره ولاړ شم نو رسول الله ﷺ اجازه را کړه او زه کور ته ولاړم او خپلې بي بي ته مې وويل: کور کې د خوراک له پاره څه نشته؟

چې رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه کاڼي تړلي دي، نو هغې راته وويل: يو وړه سيرلکۍ او لږې وربشې شته نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: ما ورته وويل: زه به سيرلکۍ حلاله کړم او ته وربشې اوړه کړه چې رسول الله ﷺ ته دعوت ورکړو، نو ما سيرلکۍ حلاله کړه او هغه وربشې ژر ژر اوړه کړې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـي بـي مـې اوړه خميـره کـړه او مـا غوښـه کټـوۍ کـې پـه اور کيښـودله او ولاړم چـې هغـوئ تـه دعـوت ور کـړم نـو زه ولاړم او رسـول الله ﷺ تـه مـې غلـي غونـدې غـوږ کـې وويـل: لـږ خـوراک مـې تيـار کـړی دی يـوه سيرلکۍ او لږ د اوربشو ډوډۍ ده ته مهرباني وکړه يو دوه کسانو سره زما کور ته تشريف راوړئ،
نـو رسـول الله ﷺ راتـه وفرمايـل: تـه ولاړ شـه او بـي بـي تـه دې ووايـه: کلـه چـې غوښـه پخـه شـي نـو سـر پـرې کښـېږده تـر څـو زه نـه يـم درغلـی سـر تـرې مـه پورتـه کـوه او ډوډۍ چـې پخـه کـړي نـو دسـترخوان کـې دې پټـه کړي تر څو زه درشم.
بيـا رسـول الله ﷺ غـږ وکـړی ای د خنـدق مجاهـدينو (جـابر بـن عبـد الله رضـي الله عنـه) دعـوت کـړی دی ټـول تيار شئ چې ورشوو:

نـو (جـابر بـن عبـد الله رضـي الله عنـه) فرمـايي: چـې زه پـه منـډه کـور تـه ولاړم او بـي بـي تـه مـې وويـل: لکـه چـې په شرمو وشرميدو هغې راته وويل: ولې خير خو دی ولې وارخطا يې؟

نـو مـا ورتـه وويـل: چـې مـا رسـول الله ﷺ تـه پـټ غـوږ کـې وويـل: چـې يـو دوه تنـه راولـه خـو هغـه ټـول د خنـدق والا تـه اعـلان وکـړ. نـو [جـابر ابـن عبـد الله رضـي الله عنـه] فرمـايي: چـې بـي بـي مـې را څخـه پوښـتنه وکـړه رسـول الله ﷺ خـو تاتـه څـه ونـه ويـل؟ نـو مـا ورتـه وويـل: چـې د کټـوۍ د سـر او ډوډۍ پټولـو يـې راتـه وويـل: نـو هغـې وويـل: چـې بيـا د خفګـان خبـره نشـته الله ﷻ او رسـول الله ﷺ پـوهيږي نـو دې وخـت کـې رسـول الله ﷺ تقريبـا (1000) زرو تنـو سـره راغـی او خپـل لعـاب يعنـې لاړې مبـارک يـې اوړو کـې واچـولې او کټـوې کـې هـم واچـولې بيـا يـې وفرمايـل: يـوه ښـځه بلـه هـم را وغـواړئ چـې ډوډۍ پخولـو کـې مرسـته در سـره وکړي: چې مونږ هم همدا سې وکړل.

نـو دواړو ښـځو بـه ډوډۍ پخـولې او دسـترخوان دننـه بـه يـې اچـولې او رسـول الله ﷺ بـه هغـه رايسـتلې او مـاتولې بـه يـې او د کټـوۍ نـه بـه يـې غوښـه او شـوروا وربانـدې اچولـه چـې دې تـه ثريـد وايـې او ماتـه بـه يـې را کولـه او مـا بـه ميلمنـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم تـه وړلـه تـر هغـې چـې ټـول مـاړه شـول نـو هغـوئ بـه ويـل: بـس دی او مـا بـه ورتـه ويـل: ځانونـه ښـه مـاړه کـړئ تـر هغـې چـې ميلمنـو وويـل: نـور ځـای خيټـو کـې نشته بيا رسول الله ﷺ مونږ ته وويل: چې راځئ تاسو يې هم وخورئ او کورنو ته يې هديه هم وليږئ.

او مـونږ کورونـو کـې هـم تقسـيم کـړه او قسـم پـه (الله ﷻ) دی چـې همـاغسـې ډوډۍ او غوښـه پـوره معلوميدله.

دغـه احاديـث مسـلم او بخـاري شـريف مختلفـو طريقـو بانـدې نقـل کـړی دی چـې لـږ نـور تفصـيل هـم لـري خـو نتيجه يې همدا يوه ده•.

يـوه معجـزه د کـانې يـا تيـږې ماتيـدل او د فتحـو زيـری بلـه معجـزه زرو تنـو تـه لـږ شـانته ډوډۍ او غوښـه پوره کيدل او بله معجزه د علي رضي الله عنه د يو مشهور پهلوان سره.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• رواه البخاري و مسلم و ابن شيبة مثل ذالک وفي البداية جلد 4 صفحه 97، و رواه مسلم بوجه اخر ج2 ص 178

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۲) برخه.

(1) د کافرانو سره مرسته او په اصطلاح امنیتي تړون حکم.
(2) د رسول الله صلی الله علیه وسلم معجزه.
(3) د سیدنا علي رضي الله عنه د مشهور دېو صفته پهلوان سره مقابله تر اخره یې ولولئ.
کله چې مسلمانان ټول نارینه په سخت حالت کې د خندق کیندلو کې بوخت وو، نو د بني قریضه یهودو چې د مسلمانانو سره یې عهد یا امنیتي تړون ؤ چې که کافر په مسلمانانو حمله وکړي نو دوئ به د مسلمانانو ملاتړ کوي خو هغوئ پټ ابو سفیان او نورو مشرانو ته وفدونه ولیږل چې مونږ تاسو سره یؤ او هغوئ سره یې امنیتي تړون وکړ.

نو رسول الله ﷺ چې په خندق بوخت ؤ د مدینې منورې ټولې ښځې او نارینه یې د خپلو بیبیانو په شمول د مشهور عربي شاعر (حسان بن ثابت رضي الله عنه) په کور کې جمع کړي وو او یو اځې نارینه سپین ږیري (حسان بن ثابت رضي الله عنه) یې ورسره پریښي ؤ.
نو د بنو قریضه جاسوسانو لکه زمونږ او سني جاسوسان فیصله وکړه چې یو څو کسان ولیږئ، چې معلومات حاصل کړي چې کافران څنګه کولای شي په مسلمانانو حمله وکړي، نو یو تن یې د شپې هغه ځای ته ولیږه، چې د مدینې منورې ښځې او ماشومان پکې وه چې ناخبرئ کې یې په دغه ځای حمله وکړي او مسلمانانو ته بې عزتي او شرم ورواړوي هغه یهودي راغی او د (حسان بن ثابت رضي الله عنه) د کور نه ګیر چاپیر تاویده او په دیوال یې سر ښکاره کاوه چې یوې مشهورې مجاهدې چې په ډېرو غزاګانو کې یې شرکت کړی ؤ (صفیة بنت عبد المطلب رضي الله عنها) چې د رسول الله ﷺ ترور وه ولید، هغې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته وویل: پورته شه او یو تن په دیوال سر را ښکاره کوي وېې وهه هغه ورته وویل: چې تا ته خو معلومه ده چې زه سپین ږیری یم او د مقابلې نه یم، نو د رسول الله ﷺ ترور (صفیة بنت المطلب رضي الله عنها) د خیمې ستن را وویستله او غلې غلې دباندې ووتله او ناڅاپه یې هغه جاسوس پرله پسې څلور ګذاره په سر ووهه او مړ یې کړ او بیرته هغه کور ته دننه شوه (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته یې وویل: اوس خو ولاړ شه وسله او نور سامان خو ترینه راوړه که زه ښځه او هغه نارینه نه وای ما به ترې ټول هر څه راوړي وای خو ماته د هغه په بدن لاس لګول رواء نه دي بیا (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ترې نه سامان راوړ هلته نورو ناستو جاسوسانو چې ولیدل چې چا یې ملګری ووژلو هغوئ پوه شول چې دلته څوک ځوانان شته چې د دوئ ساتنه کوي چې په دې طریقه مسلمان زنانه او ښځې د کافرانو د شر نه بچ شوې بیا چې رسول الله ﷺ د خپلې ترور په بهادرئ خبر شو نو په خندا شو او د خندق د غزا په اخر کې یې د غنیمت پوره برخه ورکړه.

نو دا دلیل هغه چا وژلو د جواز له پاره بس دی چې کافرانو سره یې د مسلمان وژلو امنیتي تړون لاس لیک کړی.

(2) جزء
د (مبشر ابن سعد رضي الله عنه) نه روایت دی: چې د (سعد رضي الله عنه) بې بې خپلې وړې لور ته لږ قجورې ورکړې چې دا د تیکري پیڅکه کې پټې پلار ته او ماما (عبد الله بن رواحة رضي الله عنه) ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسَه چې له څو ورځو نهار دي نو هغې ماشومې قجورې يعنې خرما را روانې کړې وې چې رسول الله ﷺ وليدله نو پوښتنه يې ترې نه وکړه: لورې چيرې روانه يې؟ هغې ورته وويل: مور مې لږې قجورې را کړې چې پلار او ماما ته يې يوسم.

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: دلته راشه: هغه راغله او رسول الله ﷺ قجورې يا خرما لاسونو کې واچولې او د برکت دعا يې وکړه بيا يې د ټيکري پيڅکه کې پټې کړې او مجاهدينو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته يې وويل: راشئ قجورې يا خرما وخورئ: هغوئ وار په وار راتلل او قجورې يا خرما به يې خوړلې تر هغې چې ټول ماړه شول او رسول الله ﷺ پخپله هم وخوړلې خو قجورې هماغسې پوره وې، بيا يې ماشومې ته وويل: خپلې قجورې يا خرما دې بيرته يوسه.

کله چې ابو سفيان د خپل (10000) لښکر سره مدينې ته را ورسيدل نو خندق يې وليد او د مسلمانانو دغه نوی تاکتيک ته زيات حيران شو،

رسول الله ﷺ د خندق ټولو برخو کې د مجاهدينو ټولي مقرر کړي وو، چې هر ځای کې به کافرانو کوښښ کولو، چې داخل شي نو صحابه کرامو رضي الله عنهم به ور باندې د غشو باران جوړ کړ، نو اخر يې فيصله وکړه چې فقط محاصرې ته دوام ورکړي چې مسلمانان تنګ شي او بهر را ووځي بل خوا يې [عکرمه رضي الله عنه بن ابی جهل] چې لا مسلمان شوی نه وو شا او خوا قبايلو ته وليږو، چې مشوره وکړي چې څنګه به وکولای شي مدينې ته داخل شي خو کومه تنيجه يې ورنه کړه، دې وخت کې يو تن له يو ځايه غوښتل چې را پورې وځي او له ډير ليرې ځايه يې آس راوځغلو، چې ټوپ واچوي خو هغه بل خوا د خندق ديوال سره ټکر شو لاندې پريوت چې علي رضي الله عنه له پاسه پرې ور ټوپ کړل تر څو چې هغه پورته کيده نو سر يې ور څخه غوځ کړې ؤ کله چې دا کار هم ناکام شو نو يو د يو صفته پهلوان چې په ټوله عربي جزيره کې يې څوک د مقابلې نه ؤ.

رسول الله ﷺ ته رغ را وکړ، چې شته څوک چې زه يې جنت ته وليږم؟ تاسو خو وايا ست چې که مونږ مړه شو جنت ته به ځو او که کافر مو مړ کړ دوږخ ته به ځي نو شته څوک چې زه يې جنت ته وليږم؟ شته څوک غيرتي چې را ميدان ته شي؟

نو علي رضي الله عنه پورته شو ويې ويل: يارسول الله ﷺ ما ته اجازه وکړه زه ورځم نو رسول الله ﷺ ورته وويل: ته کښينه دا د فيل په شان وجود لري او نوم يې (عمروبن عبدودْ) دی د ده توري ته تر اوسه څوک نه دي ټينګ شوي مشهورې فولادي زغرې لري.

نو علي رضي الله عنه کښيناست هغه پهلوان بيا هماغه خبرې د پيغور په طور تکرار کړې نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: يارسول الله ﷺ زه ورځم ما ته اجازه وکړه:

نو رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: (عمروبن عبدودّ) دی او ته تنکی ځوان يې ته يې د مقابلې نه يې کښينه.

هغه پهلوان بيا دريم وار د پيغور په طور چلنج ورکړ، چې ای غيرتيانو ولې نه راځئ؟

ولې جنت ته نه ځئ راشئ ای ډارنو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: زه ورځم ماته اجازه وکړه.
نو رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: عمر بن عبدود دې كښينه ته مه ورځه: نو علي رضي الله عنه وويل: زه يې پيژنم چې څوک دی خو ته اجازه وکړه.
نو رسول الله ﷺ ورته اجازه ور کړله او له خندق ور پورې وت هغه چې وليد ويې ويل: څوک يې؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: [علي يم] هغه ورته وويل: كوم يو د عبد مناف يعني ابو طالب زوی؟
علي رضي الله عنه ورته وويل: هو نو هغه ورته وويل: وراره ته لا ماشوم يې ولاړ شه ترونه دې راوليږه ته زما د مقابلې نه يې او زه نه غواړم د ماشومانو وينې تويې كړم او تا ووژنم.
نو علي رضي الله عنه ورته وويل: خو زه غواړم ستا وينې تويې كړم ماته ستا وينه تويول خوند را كوي.

نو عمرو بن عبدود پهلوان له ډيرې غوصې له آس را كښته شو او علي رضي الله عنه باندې يې د توري سخت ګذار وكړ او علي رضي الله عنه ورته د څرمنې جوړ شوی ډال مخې ته كړ خو ګذار دومره سخت ؤ چې ډال يې غوڅ كړ او د علي رضي الله عنه سر مبارک زخمي شو.
خو علي رضي الله عنه هم ور باندې په يو شرق كې داسې وار وكړ، چې د هغه پښه يې د ځنګون څخه لوړه ورڅخه وغورځوله او هغه داسې پريوت لكه د قجورې تنه او ټول عورت يې ښكاره شو نو هغه چغې كړې چې يا علي (رضي الله عنه) د الله ﷻ په خاطر او خپلې تربور ولۍ په خاطر نور مې بې عزته مه كړې او غورځيدلو سره يې په شګلينه مځكه داسې دوړې پورته شوې چې ابو سفيان (10000) لښكر ټولو وليد. دې وخت كې رسول الله ﷺ او از وكړ، چې (الله اكبر) او صحابه كرام رضي الله عنهم هم د (الله اكبر) چغې كړې نو علي رضي الله عنه ته چې هغه د تربور ولۍ او الله ﷻ قسم ور واچولو نو نور يې پريښود او بيرته راغى او هغه هم هلته سلګئ وهلې نو رسول الله ﷺ ور پورته شو په تندي يې ښكل كړ او ورته ويې ويل: چې افرين زمريه.

دې وخت كې عمر رضي الله عنه ورته وويل: چې زغرې او توره خو به دې ترې راوړې وای د هغه توره او زغرې ډيرې مشهورې دي نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې وليد ټول عورت يې ښكاره شو او ماته يې قسم هم را واچولو، نو ماته حياء راغله چې خپل تربور بې عزته كړم نو ځكه مې پريښود.

بيا د غه غزوه بې له كومې مقابلې الله ﷻ ختمه كړه چې داسې باد پرې راوليږيده، چې خيمې او هر څه يې باد يووړل فقط (9) تنه مسلمانان شهيدان (4) تنه سر كرده كافران مړه شول•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• كتاب البدايه والنهايه لحافظ ابن كثير، سيرت ابن هشام باب غزوة خندق جلد 4

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه

غزوه احدکې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت.

کله چې د مکې قريشو د بدر غزا کې (70) تنه سرکرده مشران له لاسه ورکړل او (70) یې اسیران شول نو ابو سفيان رضي الله عنه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې لا مسلمانان شوي نه وو، په مدينه حمله وکړه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې پلار يې مړ شوی ؤ هغه تجارتي قافله کې چې ابو سفيان بن حرب بچ کړې وه ټول مال د قبايلو په هغه خلکو وويشلو، چې د مسلمانانو په ضد ور سره ودريږي، نو دوئ (10000) کسان برابر کړل او را روان شول.

خو رسول الله صلی الله عليه وسلم هم (1600) کسانو سره له مديني منورې ور ووتل او د احد غر يې شاته پريښود، هلته يې (50) تنه تکړه غشي ويشتونکي کښينول او کله چې کفار راغلل نو دوئ له وړاندې ميدان کې صفونه جوړ کړي وو.

هغه وخت کې به جنګونه منظم وو او خپل سري کارونه به چا نه کول نو اول به تکړه او بهادر پهلوان ميدان ته را ووتل او مقابل طرف ته به هم يو تن ور سره مقابله وکړه چې هر څوک به کامياب شول، نو د هغوئ مورال به اوچت شو او د کاميابۍ چانس به ورته زيات شو خو احد کې کافرانو چې زړونو يې د بدر بنديانو او مړه شوي کسانو سوځولې وه يو دم يرغل وکړ، خو تر ټولو اول علي رضي الله عنه او سهل ابن حنيف رضي الله عنه، ابن الصمه رضي الله عنه، ابو دجانه سماک ابن خرشه رضي الله عنه او حمزه بن المطلب رضي الله عنه ور مخته شول.

چې هر طرف ته به يې مخه کړه نو کافران به يې لکه فصل چې ريبې داسې غورځول چې اخير کافرانو شکست وخوړ او ډير مالونه او وسلې يې پريښودلې، خو بل خوا هغه (50) تنه چې د اُحُدْ غره باندې وو، او رسول الله ﷺ ورته ويلي وو، چې هيڅ صورت کې به خپلې مور چې نه پريږدي له هغوئ (40) کسان په دې نيت چې کافران وتښتيدل او غنيمتونه ترې پاتې شول له اُحُدْ را کښته شول او فقط لس تنه پاته شول هغوی نا فرماني ونه کړه نو د خالد بن وليد په مشرۍ کافرانو د شاله خوانه ور باندې حمله وکړه او دغه (10) تنو يې سخته مقابله وکړه خو اخر شهيدان شول فقط يو تن چې وسله ور سره خلاصه شوې وه ژوندی يې ونيولو، چې بيا يې ور وروسته شهيد کړ، نو د دې (40) کسانو د مورچو پريښودلو له وجې د مسلمانانو کاميابي په شکست بدله شوه او د رسول الله ﷺ غاښ مبارک هم شهيد شو او د شهادت دروا غجن خبر يې هم خپور شو او حمزه بن عبد المطلب رضي الله عنه هم شهيد شو.

خو بيا هم مسلمانانو وکولای شوه چې کافران له هغه ځايه وشړي.

رسول الله ﷺ چې په خپل تره ډير خپه ؤ نو علي رضي الله عنه بي بي فاطمې رضي الله عنها ته راغی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اشعار يې وويل:

أَفَاطِمُ أَهَاكِ السّيفَ غَيْرَ ذَمِيْمٍ

فَلَسْتُ بِرَعْدِ يَدٍ وَلاَ بِلَئِيْمٍ

لَعَمْرِيْ لَقَدْ اَبْلَيْتُ فِيْ نَصرِ اَحْمَدٍ

وَمَرْضَاةِ رَبِّ بِالعِبَادِ عَلِيْمٍ

ترجمه-

يا فاطمې رضي الله عنها دا توره واخله دغه توره کې هيڅ عيب نشته،

نه زه کله ډار شوی يم او نه مې له ويرې لاسونه رپيدلي دي

زما دې قسم وي چې د رسول الله ﷺ د نصرت له پاره ښه په ايمانداري جنګيدلی يم.

او د (الله ﷻ) رضامندئ له پاره مې هره قرباني کړې او په دې الله ﷻ ښه پوهيږي.

⟵ نو رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه) ته وفرمايل: چې تا ښه په بهادری جهاد وکړ، نو سهل بن حنيف رضي الله عنه او ابن الصمة رضي الله عنه، سماک ابن خرشة رضي الله عنه هم ښه ايمانداري او بهادري کړې ده.

که ته وايې چې ما ډير کافران مردار کړي نو هغوئ هم له تا څخه کم نه وو، نو دغه وخت کې جبرايل (ع) راغی او ويې فرمايل: يارسول الله ﷺ اوس د غمرازئ وخت دی چې تاسو شهيدان ورکړي دي يعنې د علي رضي الله عنه دغه اشعار د غرور نه دي نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ياجبرايل (ع) علي رضي الله عنه ته زما مطلب دا دی: چې مغروره نه شي چې ټول جهاد به يې ضايع شي بيا يې وفرمايل: علي رضي الله عنه زما څخه دی يعنې زما تن او وجود دی او زه د علي رضي الله عنه څخه يم نو جبرايل (ع) وفرمايل: زه ستاسو دواړو څخه يم•.

ماشاء الله څومره لوی فضيلت چې علي رضي الله عنه ته الله ﷻ په نصيب کړی دی چې هم د رسول الله ﷺ تن وجود شو او هم د جبرايل (ع)

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• کنز العمال ج 4 ص 387، اخرجه البزاز قال الهيثمي ج 6 ص 122، وفيه معلي بن عبد الرحمن ضعيف وقال ابن عدي لابأس به.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه.

د خيبر غزا.

د خيبر د غزا خصوصيات.

د استشهاد او انتحار فرق.

د خرو د غوښو د حرمت دلايل،

د رسول اللهﷺ دوې معجزې.

د سيدنا علي رضي الله عنه کرامت او نور جالب معلومات.

غزوۀ خيبر اوله برخه.

غزوة خيبر 624 م 7هجري د حديبې د صلحې لږ وخت وروسته واقع شوې ده،

کله چې مسلمانانو د حديبې صلح وکړه نو رسول اللهﷺ صحابه کرامو ته وفرمايل: چې اوس مونږ د مکې د مشرکينو د خطر څخه په امن شولو نو اوس بايد د دنيا تر ټولو رذيلو خلکو يعنې يهوديانو غم وکړو.

رسول الله ﷺ وفرمايل: چې د خيبر غزا ته به فقط هغه څوک ځي چې د بيعت الرضوان يعنې صلح حديبه کې موجود وو.

نو په دې طريقه د منافقينو د تللو لاره بنده شوه، نو صحابه کرام رضي الله عنهم د خيبر طرف ته ولاړل او هلته ډېرې زياتې مضبوطې قلعه ګانې وې او ټول خيبر تک شين فصلونه او ميوه دارې ونې درلودې او به زياتې فراخه وې نو ځکه يې مسلمانانو ته فتح کول اسانه نه وو او له ډېرو قلعه ګانو څخه (8) قلعه ګانې چې (3) يو خوا ته او (5) بل خوا ته وې او احاديثو کې يې نومونه هم ذکر شوي دي، نو رسول اللهﷺ اولنۍ (3) قلعه ګانو سره (1600) مجاهدين جمع کړل او د يهوديانو سره (10000) تکړه آس ځغلوونکي، غشي ويشتونکي او بې ساري (زيات شمير) پهلوانان وو، چې مقابله کول يې اسانه نه وه، نو يو صحابي رضي الله عنه، رسول اللهﷺ ته راغی ويې ويل: يارسول الله ﷺ دغه ځای دې په خپله خوښه انتخاب کړی دی او که وحې درته شوې ده؟ نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: چې ما پخپله انتخاب کړی دی ! چې قلعه ګانو ته نږدې دی او محاصره يې وساتو نو هغه صحابي رضي الله عنه ورته وفرمايل: دغه ځای مناسب نه دی ځکه چې هغوئ مونږ وينې مونږ يې نه وينو که جنګ شروع شي هغوئ په جيګه (لوړه) دي مونږ ويشتلای شي او زمونږ غشي هغوئ نه شي ويشتلای ځکه چې هغوئ نه ښکاري نو بايد ليرې ځای کې ترې ديره واچوو.

نو رسول اللهﷺ دغه مشوره خوښه کړه او لږ ليرې ځای ته ولاړل، دغه وخت شپه وه او د رسول الله ﷺ عادت مبارک دا ؤ چې د شپې ناخبرئ کې يې چاپې نه غورځولې سهار به يې اول خبر ورکړ، چې اسلام قبول کړئ که هغوئ به اسلام قبول نه کړ، نو بيا به يې ور باندې حمله کوله او رسول اللهﷺ د شپې وفرمايل: صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ورکوم چې (الله ﷻ) او رسول اللهﷺ ور سره مينه کوي.

نو ټولو صحابه کرامو ټوله شپه همدا ارزو کوله چې کاش زه شم چې الله ﷻ او رسول اللهﷺ را سره مينه کوي نو کله چې صبا شو نو رسول الله ﷺ وفرمايل: علي رضي الله عنه چيرې دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ورته وویل: چې د هغه سترګې خوږېږي ډېر تري په عذاب دی نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: ماته یې راولئ هغوئ له لاسه نیولی وو او رایې ووست، نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: زه نن د اسلام بیرغ تاته په لاس کې درکوم چې په حقه به یې استعمالوې نو علي رضي الله عنه وفرمایل: یارسول اللهﷺ قسم دی چې یو قدم وړاندې مخکه هم نه وینم دا به څنګه شي؟

نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: دلته نږدې راشه، نو هغه ور نږدې شو او رسول اللهﷺ ورته خپل مبارک لعاب یا لاړې سترګو کې واچولې او هغه سمدستي روغ شو دا وه د رسول اللهﷺ یوه معجزه.

د (سلمه بن الاکوع رضي الله عنه) نه روایت دی: چې عامر بن الاکوع رضي الله عنه چې کله د خیبر غزا شروع کیدله نو دا اشعار یې وویل:

وَاللهِ لوْلَا أَنْتَ مَاهْتَدَيْنَا -

وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَاصَلَّيْنَا

وَنَحْنُ مِنْ فَضْلِكَ مَاسْتَغْنَيْنَا

فَأَنْزِلَنْ سَكِيْنَةً عَلَيْنَا

وَثَبِّتْ الْاَقْدَامَ إِنْ لَاقَيْنَا

ترجمه: په الله ﷻ قسم که ته نه وی نو مونږ به هدایت موندلی نه وای او نه به مو خیر خیرات ورکړی وای او نه به مو لمونځ کړی وای.

یاالله ﷻ مونږ ستا د مهربانئ څخه بې نیاز نه یؤ او ورته محتاج یو مونږ باندې د زړه ارام او سکون نازل کړه. او کله چې د دښمن سره مخامخ شو زمونږ قدمونه مضبوط کړه.

نو رسول اللهﷺ وفرمایل: چې دا اشعار چا وویل؟ نو صحابه کرامو ورته وویل: چې عامر رضي الله عنه وویل!

نو رسول اللهﷺ وفرمایل: چې ای عامره رضي الله عنه، الله ﷻ به ستا مغفرت وکړي،

نو عمر رضي الله عنه په اوښ سپور ؤ کله چې یې د رسول اللهﷺ دعا واوریدله نو ویې ویل: چې عامر رضي الله عنه ډیر بهادر انسان دی کاش چې لږ وخت ورکول شوی وای چې مونږ یې د جنګي تجربو څخه فایده حاصله کړی وای.

هر چاته به چې رسول اللهﷺ د جنت او مغفرت دعا وکړه نو هغه به شهید کیده، نو ځکه ټول پوه شول چې شهید کیږي به.

کله چې صبا شو نو یهود له کورونو را ووتل چې ویې لیدل چې هر طرف ته مجاهدینو کمین نیولی دی نو بیرته خپلو قلعه ګانو ته وختل او رسول اللهﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ، خو هغوئ انکار وکړ، هغوئ په ځانونو او وسلو ډیر مغروره وو لکه او سني کافران نو یو مشهور پهلوان چې (مرحب)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ميـده د يهـودو تـر ټولـو تكـړه ځـوان ؤ او هيڅـا ورسـره مقابلـه نـه شـوه كـولاى ميـدان تـه راووت او مسلمانانو ته يې د مقابلې چلنج وركړ.

او دا اشعار يې وويل:
قَدْعَلِمَتْ خَيْبَرُأَنِّیْ مَرَحَبُ
شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُجَرَّبُ
اِذَالحُرُوْبُ أَقْبَلَتْ تَلَهَّبُ
ترجمـه: ټـول خيبـر تـه ښـه معلومـه ده چـې زه مرحـب يـم بهترينـه وسـله لـرم او ښـه تجربـه كـار يـم او زمـا بهادري هغه وخت ښكاره كيږي چې جګړه ګرمه شي.

نـو عـامربن الاكـوع رضـي الله عنـه ميـدان تـه د وتلـو اجـازه واخسـتله او د هغـه جـواب كـې يـې دغـه اشـعار وويل:
قَدْعَلَتْ خَيْبَرُأَنِّیْ عَامِرٌ
شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُغَامِرٌ
ټـول خيبـر تـه معلومـه ده چـې زه عـامر رضـي الله عنـه يـم او داسـې بهـادر يـم چـې د كفـر لښـكر تـه ورننـوځم او هغه كار ورسره كوم چې چا نه وي ورسره كړی !
نـو دواړه سـره مخـامخ شـول او مرحـب يهـودي ډيـر سـخت ګـذار وركـړ، چـې د عـامر رضـي الله عنـه پـه ډال كـې ښـخ شـو او بيـا عـامر رضـي الله عنـه غوښـتل چـې پـه پښـو ګـذار وركـړي چـې پښـې تـرې غـوڅې كـړي خـو هغه ټوپ ورووهه او د عامر رضي الله عنه خپله توره باندې خپله داسې زخمي شو چې شهيد شو.
نـو صـحابه كرامـو ډيـر افسـوس وكـړ، چـې ده خـو خودكشـي وكـړه ټـول اعمـال يـې خـراب شـول سـلمه بـن الاكـوع رضـي الله عنـه رسـول الله ﷺ تـه پـه ژړا ورغـی چـې خلـك وايـي سـتا د ورور ټـول اعمـال خـراب شـول او پـه اوسـني اصـطلاح ځـان وژنـه يـې وكـړه، نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وويـل: چـې څـوك وايـي؟ نـو سـلمه بـن الاكـوع رضـي الله عنـه ورتـه نومونـه واخسـتل چـې دغـه صـحابه وايـي: نـو رسـول الله ﷺ ورتـه زيـات پـه غصـه شو چې هغوئ ښه نه وايي عامر رضي الله عنه ته دوه اجره دي، (هم غازي دی او هم شهيد دی)•.

• ذكره البدايه ج 4 ص 104 من طريق البيهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت (۱۵) برخه.

او د خيبر د غزا دوهم جزء،

د خيبر په غزا کې د صحابه کرامو رضي الله عنهم د خرو د غوښو خوړلو اراده.

د رسول اللهﷺ معجزات.

او د علي رضي الله عنه کرامت او بهادري،

د خيبر غزا چې ډېره سخته وه تقريبا آيوه مياشت وخت يې واخست نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته څو ورځې خوراک ونه رسيده، نو هغه خره چې دوئ باورونه ور باندې راوړي وو حلال کړل او تردې وخت پورې د خرو د غوښو خوراک عربانو د سخت ضرورت له وجې خوړل او لا حرام شوي نه وو، صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه غوښې ديګونو کې واچولې چې پخې يې کړي، کله چې رسول اللهﷺ لوګې (دود) وليد، نو پوښتنه يې وکړه چې دا د څه شي لوګی دی؟ چا ورته وويل: چې صحابه کرامو رضي الله عنهم خره حلال کړي دي او سخت وږي دي غواړي چې ويې خوري! نو رسول اللهﷺ امر وکړ، چې پام کوئ د خرو غوښې حرامې دي چې ويې نه خورئ او غوښې په اور وسوځوئ او ديګونه مات کړئ.

دې وخت کې چې د خرو غوښې نور پخيدلو ته نژدې وې او صحابه کرام هم وږي وو، نو د داسې امر په ځای کول بيخي سخت وو، نو يو صحابي وويل: يارسول الله ﷺ غوښې خو به وسوځوو چې ايره شي خو ديګونه که ومينځو نو پاک به نه شي؟

نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: زه چې څه وايم هغسې وکړئ.

او صحابه کرامو کې هيچا هم د امر سرغړونه ونه کړه غوښې يې وسوځولې او ايره يې کړلې، بيا يې ښخې کړلې او ديګونه يې مات کړل،

کله چې مرحب پهلوان وليدل چې عامر رضي الله عنه شهيد شو نو بيا له کبر او غرور نه په ميدان کې تاؤ راتاؤ شو او هماغه اشعار يې تکرار کړل، نو دې وخت کې اسد الله علي رضي الله عنه ورمخې ته شو او دا اشعار يې د هغه د اشعارو مقابل کې وويل:

أَنَا الَّذِيْ سَمَّتْنِيْ أُمِّي حَيْدَرَهْ ---كَلَيْثِ غَابَاتٍ كَرِيْهِ الْمَنْظَرَهْ

أُوْفِيْهِمْ بِالصَّاعِ كَيْلَ السَّنْدَرَهْ،

ترجمه: زه هغه څوک يم چې مور مې راته ماشوموالي کې د حيدر يعنې د زمري نوم ايښې دی زه د ځنګل د زمري په شان د ټولو ځناورو له پاره تندر په شان خطرناک يم او زه هر څوک يو وار تول کوم بيا هماغسې معامله ورسره کوم او وينه يې داسې تويوم چې داړې وکړي،

نو علي رضي الله عنه رښتيا هم لکه د زمري حمله ور باندې وکړه او اول وار سره يې د مرحب پهلوان سر دوه ځايه کړ او بيا د يهودو لښکر کې ور ددننه شو چې هر طرف ته به يې مخ کړ يهوديان به لکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترخې منې يو خوا او بل خوا غورځيدل يهوديان په منډه اخري قلعه ته په تيښته شول او علي رضي الله عنه ور پسې ؤ نور صحابه كرام رضي الله عنهم هم ور سره شول او يهوديان قلعه ته دننه شول او دروازه يې بنده كړه خو يو يهودي علي رضي الله عنه ته سخت ګذار وركړ، چې د علي رضي الله عنه د لاس څخه ډال وغورځيد ،

د رسول اللهﷺ ازاد شوى غلام ابو رافع رضي الله عنه فرمايي: د بخاري او مسلم شريف حديث دى چې علي رضي الله عنه د خيبر د قلعه دروازه راوويستله او د يهودو له پاره يې ډال ترې جوړ كړ اخير يې لاس كې ونيوله او صحابه كرام رضي الله عنهم ور باندې د خيبر قلعه ته وختل او خيبر فتح شو نو څه يې اسيران او څه يې مړه شول او بعضو جزيه ومنله.

د جابر بن سمره رضي الله عنه نه روايت دى: چې علي رضي الله عنه دروازه وغورځوله نو (7) تنو (كسانو) كوښښ وكړ، چې پورته يې كړي خو ونه توانيدل بيا (49) كسانو كوښښ وكړ، چې بيرته يې د خيبر قلعه له پاره دروازې ځاى كې ودروي خو هغوئ هم نه شوه ټينګولاى اخر (70) كسانو بيرته خپل ځاى كې ودروله.

دا ؤ د علي رضي الله عنه كرامت.

د يهوديانو ډيرې ښځې د مسلمانانو لاس ته ورغلې د عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما څخه روايت دى:

چې رسول اللهﷺ هغه وينځې صحابه كرامو ته تقسيم كړلې چې هغه كې د يهودو د مشر حيى بن احطب لور [صفيهؓ] هم وه چې خاوند يې ابي الحقيق او ورور او پلار يې هم وژل شوي وو، هغه د بل صحابي رضي الله عنه برخه كې راغلې وه خو بعضو صحابه كرامو رضي الله عنهم، رسول اللهﷺ ته مشوره وركړه چې دغه [صفيهؓ بنت حيي بن احطب] ستا سره مناسب ده ځكه چې د لوړ اصل خاونده ده نو رسول اللهﷺ هغه صحابي رضي الله عنه، چې دغه بي بي يې په برخه كې رسيدلې وه را وغوښت او ورته يې وويل: ته دغه وينځو كې يوه خوښه كړه كه خپه كيږې نه نو [صفية رضي الله عنها] ماته را كړه او كه خپه كيږې نو ستا حق دى زه يې درنه په زبردستۍ نه اخلم، نو هغه صحابي رضي الله عنه وويل: چې يارسول اللهﷺ زما هم همدا سې اراده وه چې دا ستا سره مناسب ده، نو زه راضي يم دې وخت كې د مرحب پهلوان خور زينب نوميدله (بي بي صفية رضي الله عنها) ته دعوت وركړ هغې ته معلومه وه چې نن رسول اللهﷺ هغې ته ورځي، چې تسلي وركړي ځكه چې خاوند، پلار او ورور يې جنګ كې وژل شوي وو، نو د خپل ورور د انتقام اخستلو له پاره يې د پسه غوښه كې زهر ګډ كړل خصوصا د ولې او پښتيو په غوښو كې، هغې ته چا ويلي وو، چې رسول اللهﷺ د پسه په غوښه كې ولى او پښتۍ زيات خوښ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول اللهﷺ او بل صحابي (بشربن براء رضي الله عنه) هغه خيمې ته ورغلل چې بي بي [صفية رضي الله عنها] پکې ناسته وه هغې چې د مرحب د خور د زهرو څخه ناخبره وه هغه غوښه يې رسول اللهﷺ ته پيش کړه،

رسول اللهﷺ غوښه را واخستله چې ويې خوري خو غوښه د اللهﷻ په حکم ګويانه شوه چې ما کې زهر دي مه مې خوره خو بشربن براء رضي الله عنه يوه لقمه تيره کړې وه، نو رسول اللهﷺ وفرمايل: چې دې غوښه کې زهر دي مه يې خورئ؛ خو بشربن براء رضي الله عنه، ورته وويل: يارسول اللهﷺ زه يې په خوند پوه شوم خو ستا له شرمه مو بيرته واپس نه کړه نو لږ وخت نه ؤ تير شوی چې هغه صحابي رضي الله عنه وفات شو.

نو رسول اللهﷺ امر وکړ، چې ټول يهود را جمع کړئ نو هغوئ ټول راوستل رسول اللهﷺ د هغوئ څخه د پلرونو د نومونو پوښتنه وکړه: هغوئ ورته وښودل، نو رسول اللهﷺ ورته وويل: تاسو درواغ وويل: بيا يې د هر يوه د پلار نومونه ورته واخستل او هغوئ تصديق وکړ، چې همداسې ده بيا رسول اللهﷺ ورته وويل: چې تاسو به په دوزخ کې څومره ياست؟ هغوئ وويل: لږ اندازه نو رسول اللهﷺ ورته وويل: چې غلې شئ درواغجنو تاسو به زيات دوزخ کې ياست، بيا رسول اللهﷺ ورته وويل: که پوښتنه در څخه وکړم رښتيا به وواياست؟
نو هغوئ وويل: چې هو ځکه که مونږ درواغ ووايو ته ور باندې پوهيږې، نو رسول اللهﷺ ور څخه پوښتنه وکړه: چې تاسو ماته غوښه کې زهر اچولي وو؟
هغوئ وويل: هو ! نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: ولې مو اچولي وو؟ هغوئ وويل: چې مونږ فکر کاوه چې ته که رښتيا رسول اللهﷺ يې تاته به ضرر ونه رسوي او که رسول اللهﷺ نه يې مونږ به دې د غم څخه خلاص شوو•.
نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته چې زيات غوصه ورغلې وه هر يو به ويل: چې ماته امر وکړه چې ټول قتل کړم خو رسول اللهﷺ هغوئ معاف کړ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه البخاري عن ابن عباس حديث رقم 2614 و مسلم حديث رقم 2190، و رواه حارث عن ابن عباس حديث رقم 3169 في البخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه:

او د خيبر د غزا (۳) برخه.

د مشهور تاجر او شاعر او د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کوونکي ابو رافع سلام بن ابي الحقيق د وژلو منصوبه او په هغه د شپې چاپه،

او د رسول الله ﷺ معجزهٔ:

← د عبدالله بن کعب بن مالک رضي الله عنه، څخه روايت دی: چې دانصارو دوه قبيلې اوس او خزرج به همېشه د رسول الله ﷺ سره د زياتې مينې په خاطر داسې کارونه کول چې دين ور باندې لوړ شي او رسول الله ﷺ خوشحاله شي او دواړه قبيلو به د نيکۍ په کارونو کې يو له بل سره سبقت او وړاندې والی کاوه، نو د اوْس د قبيلې ځوانانو يو مشهور کافر کعب بن اشرف په دې خاطر ووژلو چې رسول الله ﷺ سره يې زيات عناد درلوده او همېشه به يې د رسول الله ﷺ د زورولو کوښښ کاوه نو د خزرج د قبيلې مشران سره راغونډ شول چې يو داسې نفر ووژني چې د آوس قبيلې سره برابر شي او رسول الله ﷺ ور باندې خوشحاله شي چې هر څومره فکر يې وکړ، نو اخر يې فيصله وکړه چې بايد ابو رافع سلام بن ابي الحقيق ووژني ځکه چې ابي الحقيق ډېر مالداره ؤ او د خندق په غزا کې يې کافران لمسولي (هڅولي) وو چې په مدينه منوره حمله وکړي او د هغوئ مصارف يې هم ورکړي وو، بل دغه کافر يو د عربو د تکړه شاعرانو څخه ؤ، چې په خپلو ناولو اشعارو کې به يې د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کولو او خلک به يې خندول او زيات عياش او شرابي انسان ؤ نو د خزرج قبيلې (5) تنه تکړه صحابه کرام وټاکل هغه کسان (عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، مسعودبن سنان رضي الله عنه، عبدالله بن انيس رضي الله عنه، ابوقتاده رضي الله عنه او خزاعي بن الاسود رضي الله عنه) وو، او رسول الله ﷺ ته راغلل چې اجازه ترينه واخلي نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: تاسو يې ووژنئ خو تاسو يې د ورځې نه شئ وژلای ځکه چې له ده سره زيات کسان وي او که تاسو يې د شپې وژنئ نو پام کوئ چې ښځې ماشومان ونه وژنئ، نو هغوئ راغلل او خيبر ته داسې وخت را ورسيدل چې ماښام نژدې ؤ نو داسې وخت کې به يهوديانو خپل مالونه له فصلونو راوړل او خپله به هم خپلو مضبوطو قلعه ګانو ته ننوتل نو دغه (5) صحابه کرام په دې فکر کې وو، چې څنګه دغه لويې قلعه ته چې ابو رافع سلام بن ابي الحقيق پکې دی ورننوځي.

← نو عبدالله بن عتيق رضي الله عنه نور صحابه کرامو رضي الله عنه ته وويل، زه کوم چل جوړوم که کامياب شوم او د قلعه دننه ولاړم تاسو ته به هم دروازه خلاصه کړم او که ما باندې هغوئ حمله وکړه نو تاسو به راشئ که زه کامياب شوم نو بيرته به در ووځم.

نو کله چې يهود خپلو قلعه ګانو ته دننه شول نو عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، دروازې ته مخامخ داسې کښيناست لکه څوک چې سحرا ګشت ته کښيني او خپل څادر يې ځان باندې واچولو، نو هغه چا چې دروازه بندوله رغ يې ور باندې وکړ، چې څوک يې؟ ژر داخل شه چې زه دروازه بندوم نو عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، فرمايي: زه را پورته شوم هما غسې مې څادر ډډ نيولی ؤ او داسې مې ښکاره کوله، چې پرتوګانې مې لاس کې دي نو دروازه وان دروازه بنده کړه او کيلي ګانې يې د دروازې په سر تاخچه کې کيښودلې او ولاړ، نو کله چې هغه پناه شو ما دروازه خلاصه کړه او زه اندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایې یا زینې لاندې کښیناستم چې څوک مې ونه وینې نو ابو رافع شراب وڅښل ډمو به ورته سندرې ویلې او ګډېدلې به کله چې شپه پخه شوه ټول خلک ترې ولاړل خپلو کورونو ته، دې لویه قلعه کې بیل بیل کورونه وو او ابورافع هم خپل کور ته دننه شو.

نو ما ټولې دروازې دباندې طرف نه بندې کړلې چې که څوک چغې کړي دوئ به نه شي راوتلای، نو د ابورافع سلام بن ابي الحقیق کوټې ته ورغلم او په قراره مې دروازه خلاصه کړه خو هغه سره ښځه او بچي هم وه او زه نه پوهیدم چې دغه کافر چیرې دی او مونږ رسول الله ﷺ د ښځو او ماشومانو له وژلو منع کړي ؤ نو زه له کوټې بیرته راووتم او سوچ مې کاوه چې څنګه دغه کافر په تیاره کوټه کې معلوم کړم، نو یو ځل بیا ور دننه شوم او ښځو په شان اواز مې وکړ، چې زما ګرانه ابورافع ته چیرې یې؟،

هغه فکر وکړ، چې کومه ډمه راغلې ده نو وې ویل: زه دغه یم نو زه د اواز طرف ته ورغلم دا کافر چې بدن یې تک سپین ؤ نو داسې ښکاره شو لکه سپین بالښت او ما پرله پسې وارونه ورباندې وکړل او ده چغې کړې ښځې او ماشومانو یې هم چغې کړې نو زه بیرته له کوټې را ووتلم خو یقینې وم چې مړ نه دی.

او ښځه یې له کوټې راووتله چې چغې کړې ما هغه وډاره وله چې چوپ شه او بیا کوټې ته دننه شوم بیا مې غږ بدل کړ چې (ابورافع) څه پیښه ده ولې چغې وهې؟ نو هغه وویل: مور دې باندې بوره شه چا ووهلم؟ سرې را نیسه.

عبدالله بن عتیق رضي الله عنه، فرمایي: زه بیا ورغلم او توره مې ورته په خیټه کیښودله او سر بیره مې ځان پرې واچولو، چې بل خوا ترینه ووتله نو بیرته ترې راووتلم او کله چې په اندرپایه یا زینه را کښته کیدلم نو چې اخر ته نژدې شوم نو ما فکر وکړ چې پوره خلاصې شوې خو خلاصې نه وې زما سترګې هم کمزورې وې نو را پریوتم غوزار شوم او پښه مې ماته شوه نو ژر ژر مې په څادر وتړله او بهر ملګرو ته ورغلم هغوئ ته مې وویل: مبارک شه زه کامیاب شوم خو څنګه به معلومه کړو چې دغه کافر مړ شو که لا ژوندی دی، نو دې وخت کې بل صحابي عبدالله بن انیس رضي الله عنه، وویل: زه به معلومات واخلم زه به تیاره کې د دوئ منځ ته ورشم زه د دوئ په ژبه خبرې کولای شم نو هغه ولاړ له ابو رافع خلک را تاؤ وه او ښځې یې ورته رڼا نیولې وه او ژړل یې نو دا کافر لا ژوندی ؤ او ویل یې: چې ما د عبدالله بن عتیق رضي الله عنه، اواز واورید لکه چې هماغه راغلی ؤ نو ما اواز بدل کړ ورته ومې ویل: نه هغه له مدینې دومره لیرې، دې قلعه ته څنګه داخل شو؟

نو عبدالله بن انیس رضي الله عنه، فرمایي: چې زه بیرته را ووتلم ورته ومې ویل: لا ژوندی دی خو انتظار به وکړو چې صبا شي نو معلومه به شي، نو مونږ هم هلته تر سهاره موجود ؤ چې چرګانو اذانونه وکړل نو خلک د قلعه ګانو په دیوالونو وختل او اعلان یې وکړ چې (ابورافع) مړ شو نو مونږ هم روان شولو.

عبدالله بن عتیق رضي الله عنه، فرمایي: زه په ماته پښه داسې په منډه وم لکه چې ماته نه وي نو کله چې مدینې منورې ته ورسیدو نو رسول الله ﷺ په ممبر ناست ؤ کله چې یې زمونږ مخونو ته وکتل وېې فرمایل: دا مخونه داسې معلومیږي چې کامیاب شوي یاست، نو مونږ ورته وویل: هو الحمدلله مونږ هغه ووژلو خو مونږ کې هر یوه یې د وژلو دعوه کوله خو رسول الله ﷺ وفرمایل: تاسو تورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړئ نو چې توري يې وکتلې نو ويې فرمايل: وژلی عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، دی خو ثواب کې ټول شريک یاست.

بيا رسول اللهﷺ د عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، په پښه ځادر واچولو او دعا يې وکړه نو چې ځادر مو اوچت کړ پښه دا سې روغه شوې وه لکه چې بلکل نه وي ماته شوې.

↩ همدغسې احاديث صحاح ستتة کې د براء ابن عازب رضي الله عنه نه هم ذکر شوی دی فقط تفصيل کې لږ فرق لري نو له نيو احاديثو معلومه شوه هر هغه ځوک چې د شپې چاپو کې عام مسلمانان وژني ښځې او ماشومان وژني نو هغوئ د دغه نبوي تګلارې خلاف دي اګر که لمونځ کوي، روژه نيسي او حج کوي د يو مشکوک شخص له پاره نورو باندې چاپې اچول، ماشومان ژړول او ښځې بې ستره کول هيڅ دين او مذهب کې نه دی روا•.

د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه.

د اهل بيتو نذر او روژه.

↩ د يو صحابي رضي الله عنه د علي رضي الله عنه امتحان اخستل او حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره د رسول اللهﷺ محبت.

امام قرطبي تفسير قرطبي کې يو حديث نقل کړی دی: اګر چې اشکال پکې شته.

(حسنين رضي الله عنهما) دواړه مريضان شول نو ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او رسول اللهﷺ يې پوښتنې ته ورغلل، نو ابوبکر رضي الله عنه سيدنا علي رضي الله عنه ته وويل: يا اباحسن رضي الله عنه که تا نذر منلی وای نو کيدای شي اللهﷻ دواړه بچي ژر روغ کړي وای، نو علي رضي الله عنه وفرمايل: چې که اللهﷻ مې بچي روغ کړل نو درې ورځې روژې به ونيسم نو بي بي فاطمې رضي الله عنها هم وويل: چې زه به هم درې روژې ونيسم. نو (حسنينو رضي الله عنهما) هم وويل: که مونږ روغ شولو مونږ به هم روژې ونيسو ! نو يوه وينځه د دوئ په کور کې وه (فضة يا ربيبة رضي الله عنها) نو ميدله هغې هم وويل: زه به هم د ر سره درې روژې ونيسم.

↩ اخير (اللهﷻ) دواړه روغ کړل نو دوئ روژې نيول شروع کړل او علي رضي الله عنه د يو يهودي نه په يو روايت کې قرض اوربشې را واخستلې، بل روايت کې راغلي دي چې علي رضي الله عنه د يهودي ځخه چې شمعون نوميده (وړی) د وريشلو (اوبدلو) له پاره را واخستلې او (بي بي فاطمې رضي الله عنها) يو ځه اندازه تيارې کړلې او يهودي ته يې واپس کړلې هغه په مزدورئ کې دومره وربشې ور کړلې چې پنځه واړه واړه ټيکلي ډوډئ ترې پخې شوې، نو هغه يې په ميچن اوړه کړې او ډوډۍ يې ترينه پخې کړې او علي رضي الله عنه مسجد کې رسول اللهﷺ سره ناست ؤ، د روژه ماتي ځخه لږ

• سيرت ابن هشام ج 2 ص 190
وفي البدايه لابن کثير ج 4 ص 137

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې يې کور ته تشريف راوړ، کله چې ډوډۍ ته کښيناستل او اذان شروع شو نو د معمول مطابق به اوله لقمه علي رضي الله عنه اوچتوله کله چې يې لقمه (ګوله) خولې ته نژدې کړه نو دروازه کې يو چا اواز وکړ اى اهل بيت رسول اللهﷺ زه مسکين يم په الله ﷻ قسم چې ډېرې ورځې مې اولاد هيڅ نه دي خوړلي ماته څه خوراک را کړئ الله ﷻ به عوض کې جنتونه در کړي.
نو علي رضي الله عنه (فاطمې رضي الله عنها) ته وکتل هغې ورته وويل: ټول ور کړه او هغه ټوله ډوډۍ يې ور کړله او دوئ روژې په اوبو ماتې کړلې.

➥ بيا دوهمه ورځ هم بي بي فاطمې رضي الله عنها همداسې مزدورئ باندې وړۍ تيارې کړلې او بدل کې يې اوربشې راوړلې او اوړه يې کړې، ډوډۍ يې ترينه پخې کړې چې کله روژه ماتې ته کښيناستل بيا هماغسې چا ږغ وکړ، چې اى اهل بيتو: زه يتيم يم پلار مې بيعة العقبة کې شهيد شوى دى او کور کې نهر يوو يو څه را کړئ الله ﷻ به جنت کې بدله در کړي، نو ټولو په شريکه هغه ډوډۍ بيا هغه يتيم ته ور کړه او روژه يې په اوبو ماته کړه.

➥ دريمه ورځ هم همداسې خبره تکرار شوه چې روژه ماتې ته کښيناستل نو يو چا اواز وکړ، چې أى اهل بيتو زه چا بندي کړى وم او وهلم يې او ډېرې ورځې يې خوراک نه را کولو اوس را خوشې شوم ډېر وږى يم څه خوراک راکړئ الله ﷻ به يې بدله کې جنتونه در کړي نو بيا يې ټوله ډوډۍ ور کړه او روژه يې په اوبو ماته کړه او درې روژې يې هم پوره شوې خو د بي بي فاطمې رضي الله عنها نور طاقت ختم شو نور يې وړى نه شوې وريشلى او د يهودي سره نور وړۍ هم نه وې صبا ته روژه نه وه خو ډېر وږي وو، نو علي رضي الله عنه دواړه زامن لاس نه ونيول او رسول اللهﷺ ته ورغلل کله چې د رسول اللهﷺ نظر پرې ولويده، نو پوه شو چې وږي دي نو ټول د بي بي فاطمې رضي الله عنها کور ته راغلل د هغې ملا او شا دواړه د ډېرې لوږې سره يو ځاى شوې وه او سترګې يې ننوتلې معلوميدلې، نو رسول اللهﷺ غيږکې ونيوله او په ژړا شو
➥ (حسنين رضي الله عنه) هم په ژړا شول نو جبرايل (ع) راغى او د سورت الدهر تر (9) آيات پورې آياتونه نازل شول چې هغه کې د دوئ دغه کار د الله ﷻ ډير خوښ شوى او د داسې کولو صفتونه پکې شوي وو او بدله کې يې د جنتونو وعده شوې وه چې دوئ ډير زيات خوشحاله شول چې د دوئ صدقه قبوله شوه.

➥ يوه ورځ بي بي فاطمه رضي الله عنها ناروغه شوه چا ورته د انار خوړلو مشوره ور کړې وه نو هغې علي رضي الله عنه ته د انار خواهش وکړ، نو علي رضي الله عنه بازار ته ولاړ په ټول بازار کې يې فقط يو انار پيدا کړ هغه يې را واخستې او کور ته را روان شول، لار کې د يوې ښځې په غيږ کې ماشوم ؤ هغه ماشوم انار وليده او چغې يې کړې مور ته يې وويل: چې ماته انار راکړه نو هغې ښځې علي رضي الله عنه ته وويل: وروره زوى مې ډير وږى دى دغه انار را کړه چې ور يې کړم. نو علي رضي الله عنه انار ورکړ او خالي لاس کور ته راغى، بي بي فاطمې رضي الله عنها ورته وويل: لکه چې انار دې پيدا نه کړ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ورته ویل: ټول بازار کې مې فقط یو دانه پیدا کړ، خو لاره کې یو ماشوم چې زیات وږی ؤ ور مې کړ،

← نو بیا بیا فاطمي رضي الله عنها وویل: ډیر ښه دې کړي دي چې ور کړی دې دی، لږ وخت نه ؤ تیر شوی چې، رسول الله ﷺ ته چا د یمن څخه د اوښ یو بار انار را لیږلي وو•،

نو رسول الله ﷺ هغه تقسیم کړي وو او د علي رضي الله عنه د کور برخه (10) دانې انار رسیدلي وو،

نو رسول الله ﷺ یو صحابي رضي الله عنه ته لس انار ور کړل، چې اهل بیتو ته یې یوسي هغه صحابي رضي الله عنه چې هغه انار لمن کې اچولي وو، نو په لار کې یې له ځان سره وویل: نن به علي رضي الله عنه سره ټوکه کوم یو انار یې ترې څنډې (بغل) ته کړ، چې څه وایې؟

او انار یې په بډه ووهه نو هغه صحابي رضي الله عنه راغی دروازه یې وټکوله او علي رضي الله عنه ورته را ووتی هغه ورته وویل: له یمن څخه چا انار را لیږلي وه او ستا برخه کې دا انار رسیدلي دي نو هغه یو یو انار له لمنې رایستل او علي رضي الله عنه خپله لمن کې اچول کله چې (9) پوره شول نو د هغه صحابي رضي الله عنه لمن خالي شوه نو علي رضي الله عنه ورته وویل: بس همدا دي؟

هغه ورته وویل: ولې بس نه دي؟
نو علي رضي الله عنه ورته وویل: دا واخله دا زما نه دي ما نن یو انار خیرات کړ او الله ﷻ فرمایي: چې د یوې نیکۍ بدله په لسو ده له لسو پورته شته خو ښکته نشته.

نو صحابي رضي الله عنه ورته په خندا شو چې ما هم غوښتل چې ټوکه به هم در باندې وکړم او څه به درنه یاد کړم نو راته معلومه شوه چې ستا یقین په الله ﷻ څومره پوخ دی.

زیات وخت به رسول الله ﷺ په لمونځ ولاړ ؤ او (حسنین رضي الله عنهما) به راغلل کله چې به سجدې ته ولاړل، نو له پاسه به پرې سواره شول او رسول الله ﷺ به کله سجده اوږده کړه او کله به یې په قراره کښته کړل.

یو ځل رسول الله ﷺ خطبه ویله چې دواړه لمسیان یې راغلل او د خلکو په اوږو یې پښې اړولې نو رسول الله ﷺ خطبه قطع کړه ورغی دواړه یې را اوچت کړل او ویې فرمایل: چې ربښتیا هم اولاد فتنه وي.
او زما دغه دواړه لمسیان د جنت د ځوانانو سیدان دي.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه الهیثمي ج9 ص 177
و اخرجه ابن النجار عن عمیر في کنزالعمال ج 7 ص 104
و اخرجه الطبراني ایضاً و اخرجه الحاکم ج 3 ص 169 وصححه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۸) برخه.

د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب:

د رسول الله ﷺ د (حسنینو رضي الله عنهم) سره محبت:

د ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او ابوهریره رضي الله عنه د حسن رضي الله عنه او حسین رضي الله عنه سره محبت:

⤻ کله چې رسول الله ﷺ د تبوک غزا ته چې جیش العسرة هم ورته وایې تیاري وکړه نو علي رضي الله عنه یې خپل ځای ناستی و ټاکه چې خلکو ته به دین ښایي او د هغوئ ضرورتونه به پوره کوي او که د دښمن له خوا کومه خطره وه مقابله به یې کوي، نو علي رضي الله عنه ورته په ژړا شو چې یارسول الله ﷺ تا په ما باندې ځه ګومان وکړ، چې زه دې ښځو، ماشومانو او سپین ږیرو سره پریښودم او د جهاد د مقدسې فریضې دې محروم کړم.

⤻ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: ایا ته په دې راضي نه یې چې زه لکه موسی (ع) شم او ته را ته لکه هارون (ع) شې خو فقط دومره فرق دی چې هارون (ع) نبي ؤ او زما نه بعد نبي نشته.

⤻ لکه څنګه چې موسی (ع) کوه طور ته تللی نو خپل ورور هارون (ع) یې په خپل ځای وټاکی نو ما هم ته وټاکلې، نو دې خبرې سره علي رضي الله عنه خوشحاله شو.

⤻ طبراني د ابو هریره رضي الله عنه نه روایت نقل کړی دی: چې یوه ورځ مونږ د جهاد له پاره وتلي وو، هغې کې ښځو هم اشتراک درلود او بي بي فاطمه رضي الله عنها هم پکې وه، یو ځای کې رسول الله ﷺ د (حسنینو رضي الله عنهم) د ژړا اوازونه واوریدل نو رسول الله ﷺ ورغی پوښتنه یې وکړه چې دوئ ولې ژاړي؟ نو بي بي فاطمې رضي الله عنها ورته وویل: چې وږي او تږي دي زما شیدې هم نشته او به هم نشته نو رسول الله ﷺ وفرمایل: چا سره مشک کې او به نشته؟

بیا ټولو وکتل خو چا سره هم او به نه وې بیا رسول الله ﷺ د پردې اخوا ته د ښځو ځای ته چې ښځې پکې ناستې وې ورغی او حسن رضي الله عنه یې په غیږ کې خپلې سینې مبارکې سره ونیولو او خپله ژبه مبارکه یې د هغه خوله کې ورکړه نو هغه یې رودل شروع کړل تر هغه چې موړ شو او تنده یې ماته شوه بیا یې وفرمایل: حسین رضي الله عنه هم راوړئ هغه سره یې هم همداسې وکړل.
نو ایا د چا خیټې ته چې د رسول الله ﷺ لاړې یا لعاب داخل شوي وي د هغه به څومره فضیلت وي؟

⤻ د عقبة بن حارث رضي الله عنه څخه روایت دی: چې یوه ورځ مونږ د رسول الله ﷺ د وفات څخه څو ورځې بعد د ماز دیګر د لمونځ نه بعد په لاره کې روان ؤ، ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او علي رضي الله عنه هم را سره وو، چې حسن بن علي رضي الله عنهما ماشومانو سره لوبې کولې نو ابو بکر رضي الله عنه هغه را ونیولو غیږ کې یې کښینولو، بیا یې دا اشعار وویل:
بِأَبِی أَنْتَ شَبِیْهَ بِالنَّبِيْ -لَیْسَ شَبِیْهَا بِعَلِيْ ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما دې مور او پلار له تا قربان شي ستا شکل او صورت کې د نبيﷺ په شان دی، د علي رضي الله عنه په شکل نه يې، نو علي رضي الله عنه ورته وخندل.

➥ د عمير بن اسحاق رضي الله عنه، نه روايت دی: چې ابوهريره رضي الله عنه (حسن رضي الله عنه) سره ملاقات وکړ، ورته يې وويل: لمن پورته کړه نو هغه لمن پورته کړه نو ابوهريره رضي الله عنه يې په خيټه يا نوم باندې خوله کيښوده او مچې يا ښکل کړ، بيا يې وفرمايل: چې ما رسول اللهﷺ ليدلی ؤ چې همدا سې يې ښکل کړ،

➥ د طبراني رضي الله عنه يو روايت کې ليکلي دي: چې ابوهريره رضي الله عنه پخپله د حسن بن علي رضي الله عنهما لمن اوچته کړه او د هغه خيټه يې ښکل کړه.

➥ د مقبري رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ د ابوهريره رضي الله عنه سره ناست وو، چې {حسين رضي الله عنه} راغې او سلام يې واچولو، خو د ابوهريره رضي الله عنه ورته پام نه شو نو مونږ ورته وويل: چې (حسين بن علي رضي الله عنهما) در باندې سلام واچولو، نو ابو هريره رضي الله عنه ور پورته شو ورته يې وويل: وعليکم السلام يا زمونږ باداره نو مونږ له ابوهريره رضي الله عنه پوښتنه وکړه چې تا خو ورته بادار وويل: نو ته خو غلام نه يې چې بادار دي شو؟ نو ابوهريره رضي الله عنه وفرمايل: چې ما له رسول اللهﷺ څخه اوريدلي: چې (اَلْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلَ الْجَنَّة)

{حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه} د جنتيانو د ځوانانو باداران دي.

➥ د سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زما سره مسجد نبويﷺ کې دوه تنه ناست وو او هغوئ د علي رضي الله عنه په باره کې خبرې شروع کړې، دې وخت کې رسول اللهﷺ تشريف راوړ او خبرې يې واريدلې نو زيات په غوصه شو بيا يې وفرمايل: زه د الله ﷻ څخه پناه غواړم په تاسو څه وشول؟ چا چې علي رضي الله عنه ته تکليف ورسولو، نو هغه ما ته تکليف ورسولو•.

نوټ: د اهل بيتو سره مينه د ايمان برخه ده که څوک ور سره مينه نه لري هغه مسلمان نه دی خو مينه هم همدومره چې صحابه کرامو رضي الله عنهم ور سره لرله،

او دومره مينه چې سرې کفر ته ورسوي رواء نه ده، شيعه ګان چې ځانونه د اهل بيتو سره د مينې اظهار کوي اصل کې همدوئ اهل بيت وژلي همدوئ د عبد الله بن سبأ يهودي په لاره روان دي همدوئ دي چې د اسلام په تاريخ کې اهل سنتو ته زيات زيان رسولی دی، همدوئ دي چې اوس يې هم ټولو اسلامي ملکونو کې د جنګونو اور تازه ساتلی دی، همدوئ دي چې ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه، عثمان رضی الله عنه، بي بي عايشه رضي الله عنها ته کافران وايي، همدوئ دي چې رسول اللهﷺ باندې د لسو سيپارو قرآن د غلا کولو الزام لګوی دی، همدا شيعګان دي چې جبرايل (ع) ته غلطي وحي راوړلو نسبت کوي.

لکه څنګه چې دنيا کې الله ﷻ په خپل ځان مسلط کړي اخرت کې يې هم ذليله غواړو.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• اخرج ابن عساكر عن ابن عباس نحوه ج 4 ص 24 وفي كنز العمال ج7 ص69 كذا لك في البدايه ج 7 ص 358 و اخرج البزار رجاله رجال صحيح وايضا رواه ابن اسحاق في كتابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۹) برخه:

او حسنينو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت:

← د عامر بن سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې ماته خپل والد (سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه) وويل: چې ماته (معاويه بن ابي سفيان رضي الله عنهما) وويل: ته د علي بن ابي طالب رضي الله عنه په باره کې ولې چوپه خوله پاته يې؟ هيڅ خبره ور پسې نه کوې؟

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايي: ما ورته وويل: څنګه به ور پسې څه ووايم ما ته دغه خبرې د رسول الله ﷺ معلومې دي چې فرمايلي يې دي:

اول: کله چې د تبوک غزا څخه د پاتې کيدلو وخت کې علي رضي الله عنه ته يې وويل: ته ماته داسې يې لکه د موسی (ع) له پاره هارون (ع) خو زما څخه وروسته نبي نشته او هارون (ع) نبي ؤ.

دوهم: چې کله د خيبر د غزا په شپه (رسول الله ﷺ) وفرمايل: چې صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ور کوم چې (الله ﷻ) او (رسول الله ﷺ) ور سره مينه کوي چې کله صبا شو ما کوښښ وکړ او لاس مې اوږد کړ، چې بيرغ را واخلم او دغه فضيلت ماته ورسيږي خو رسول الله ﷺ راته وويل: چې علي بن ابي طالب رضي الله عنه را وغواړه او ما هغه راوست، بيرغ يې ورکړ او الله ﷻ خيبر د هغه په لاس فتح کړ.

دريم: دا چې رسول الله ﷺ ورته خپله لور د جنت د ښځو سرداره په نکاح کړې ده.

څلورم: کله چې د مباهلې ايات نازل شو چې تاسو هم خپل زامن او ښځې را وغواړئ او خپله هم حاضر شئ بيا مباهله وکړئ.

نو رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه، فاطمه رضي الله عنها، حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه) را وغوښتل او ويې فرمايل: دا زما اهل او عيال دي.

پنځم: رسول الله ﷺ فرمايلي: د چا چې علي رضي الله عنه دوست وي هغه زما دوست دی.

بيا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، وفرمايل: څوک چې دومره فضيلت لري نو څنګه به بدې خبرې ور پسې وکړم؟

← د عبدالرحمن اصبهاني رضي الله عنه څخه روايت دی: چې، د رسول الله ﷺ د وفات څخه وروسته يو ورځ ابوبکر رضي الله عنه د جمعې خطبه ويله او ممبر باندې ناست وو، نو حسن بن علي رضي الله عنهما پورته شو ورته يې وويل: زما د بابا د ممبر نه کښته شه دا زما بابا ته جوړ شوی دی، نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: زويه چا درته وويل: چې داسې ووايه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو ورته يې وويل: يا امير المؤمنين په الله ﷻ قسم دی چې ما ورته نه دي ويلي!

← ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: هو زه يقيني يم چې ته رښتيا وايې تا ورته نه دي ويلي او دی هم رښتوني دی دا ممبر د ده د بابا دی بيا ابوبکر رضي الله عنه له ممبر څخه کښته شو او حسن رضي الله عنه يې له لاس را ونيولو او ښکل يې کړ، او بيا يې په ممبر له ځان سره کښيناوه.

← همداسې حديث د (عروة رضي الله عنه) څخه هم روايت شوی: چې (حسن رضي الله عنه) راغی او ممبر ته وخوت او ابوبکر رضي الله عنه ته يې همداسې خبره وکړه چې دا زما د بابا ممبر دی ته ترې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېنــته شــه، ابــوبکر رضــي الله عنــه ورتــه وويــل: تــه رښــتيا وايــې او تــه ملامــت نــه يــې خــو زه دغــه موجــودو خلکو کښېنولی يم او ستا پلار علي رضي الله عنه هم پکې دی که دوئ وغواړي زه به کښېنته شم.

د ابــو البختري رضــي الله عنــه څخــه د (حســين بــن علــي رضــي الله عنهمــا) پــه بــاره کــې ذکــر شــوی دی چــې عمــر رضــي الله عنــه خطبــه ويلــه او حســين رضــي الله عنــه ورتــه راغــی چــې کښېنــته شــه دا زمــا د بابــا ممبــر دی تــه دې د خپــل بابــا پــه ممبــر کښېنــه، نــو عمــر رضــي الله عنــه ورتــه پــه ژړا شــو او ورتــه يــې ووېــل: تــه رښــتيا وايــې دا ســتا د بابــا ممبــر دی او زمــا بابــا ممبــر نــه درلــوده، خــو تــا تــه چــا وويــل چــې دا خبــره وکــړه؟ نــو علــي رضــي الله عنــه پورتــه شــو او حســين رضــي الله عنــه تــه يــې وويــل: چــوپ شــه غــداره زه بــه تــا ســره کــور کــې ګورم.

نــو عمــر رضــي الله عنــه ورتــه وويــل: پــام کــوه زمــا بچــي تــه څــه ونــه وايــې دې رښــتيا وايــې او بيــا يــې لــه ځــان ســره ځنــګ کــې پــه ممبــر کښېــناوه او چــې کلــه يــې خطبــه خلاصــه کــړه او لمــونځ وشــو نــو عمــر رضــي الله عنــه حســين رضــي الله عنــه يــې لــه لاس ونيــو او خپــل کــور تــه يــې بوتلــو هلتــه يــې خــوراک وربانــدې وکــړ، بيــا يــې ورته وويل: چې کله کله زما کور ته راځه چې مونږ ستا په ليدلو مشرف کيږو.*

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه.

← حليــة الاوليــاء نقــل کــړې دي چــې يــوه ورځ علــي رضــي الله عنــه د خپــل کــور تــر ځنــګ ناســت وو او يــو مســکين ورتــه راغــی ورتــه يــې وويــل: وږی يــم څــه را کــړه نــو علــي رضــي الله عنــه ورتــه وويــل: دې مخــامخ کــور تــه ورشــه مســکين چــې ورتــه وکتــل چــې وچــه ډوډۍ اوبــو کــې لمــدوي او چــې نرمــه شــي بيــا يــې خــوري نــو تعجــب کــې شــو فکــر يــې وکــړ، دا هــم کــوم غريــب دی کلــه چــې د علــي رضــي الله عنــه کــور تــه ولاړ او ږغ يــې وکــړ چــې فقيــر يــم وږی يــم څــه راکــړئ نــو، ربيبــة رضــي الله عنهــا وينځــې ورتــه خــوراک راوړ نــو دغــه فقيــر چــې خــوراک وليــد خــوښ يــې شــو نــو ورتــه يــې وويــل: کــه لــږ نــور را کــړئ نــو دلتــه يــو بــل فقيــر هــم اوبــو ســره وچــه ډوډۍ خــوري او فقيــر علــي رضــي الله عنــه طــرف تــه اشــاره وکــړه، نــو وينځــې ورتــه وخنــدل ورتــه يــې وويــل: هغــه خــو د دغــه کــور مالــک او کــور والا دی خپلــه وچــه ډوډۍ خــوري خــو مســکينانو تــه ښــه ډوډۍ ور کوي.

← د صــفوري رضــي الله عنهــا نــه روايــت دی: اګــر چــې حــديث کــې ضــعف شــته چــې اهــل بيــت د څــو ورځــو نهــر (وږي) وو او څــه يــې نــه وو خــوړلي نــو نــور يــې طاقــت نــه ؤ، بــي بــي فــاطمې رضي الله عنهــا خپــل يــو ټکــری علــي رضــي الله عنــه تــه ورکــړ، چــې اســتعمال کــړی يــې لا نــه وه او کــوم ځــای نــه ورتــه هديــه راغلــې وه چــې خــرڅ يــې کــړي او کــور تــه وربانــدې څــه خــوراکي شــيان راوړي نــو علــي رضــي الله عنــه هغــه بــازار تــه يــووړه او پــه درې درهــم يــې خــرڅ کــړ او غوښــتل يــې چــې خــوراکي شــيان راونيســې نــو يــو فقيــر ورتــه مخــې

* کذا في البداية ج 4 ص 339
و ذکر الهيثمي ج 9 ص 130
و کذالک اخرج احمد في مسنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـه شـو او سـوال او زارئ يـې شـروع كـړې دومـره فريـاد يـې ورتـه وكـړ، چـې زړه يـې پـرې وخوږيـده نـو درې واړه درهم يې هغه ته وركړل او خالي لاس كورته را روان شو.

لاره كې يـو داسـې سـړى ورتـه مخـې تـه راغـى چـې اوښ يـې لـه مهـاره نيـولى ؤ نـو علـي رضـي الله عنـه تـه يـې سلام واچولو، بيا يې ورته وويل: اوښ نه اخلې چې درباندې خرڅ يې كړم؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه مسـكى شـو چـې مـا سـره روپـۍ نشـته پـه څـه يـې واخلـم هغـه نفـر ورتـه وويـل: پـه نيتـه يـې دركـوم بيـا بـه روپـۍ را كـړې او ارزانـه يـې هـم دركـووم، نـو علـي رضـي الله عنـه ترينـه پـه (100) درهـم واخسـت او نيتـه يـې ورسـره معلومـه كـړه اوښ يـې كـور تـه روان كـړ لاره كـې بـل سـړى ورتـه پيـدا شـو پوښـتنه يـې ترينـه وكـړه چـې اوښ نـه خرڅـوې؟ نـو علـي رضـي الله عنـه فكـر وكـړ، چـې خـرڅ بـه يـې كـړم نـو ورته يې وويل: خرڅوم يې!

خرڅـوم! پـه څـو يـې اخلـې؟ هغـه نفـر ورتـه وويـل تـا پـه څـو اخسـتى دى رښـتيا خبـره وكـړه نـو بيا ګټـه در كـوم، علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: مـا پـه سـل اخسـتى دى تـه څـومره ګټـه را كـوې؟ هغـه نفـر ورتـه وويـل (60) روپۍ ګټه دركوم نو په (160) درهم يې خرڅ كړ او هغه سړي اوښ روان كړ.

كلـه چـې علـي رضـي الله عنـه كـور تـه روان شـو فكـر يـې وكـړ، چـې اوس خـو هغـه سـړي تـه مخكـې لـه وختـه روپـۍ وركـول پكـار دي لـه چـا مـې چـې اوښ اخسـتى دى، خـو نـه يـې كـور راتـه معلـوم دى او نـه يـې نـوم (100) درهـم يـې لـه ځـان سـره كـړل او (60) درهـم يـې بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا تـه وركـړل هغـې ترينـه پوښتنه وكړه دومره روپۍ دې له كومه كړې؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه خپلـه قصـه بيـان كـړه هغـه هـم حيرانـه شـوه، نـو علـي رضـي الله عنـه روان شـو چـې لـه رسـول الله ﷺ څخـه پوښـتنه وكـړي چـې دغـه قرضـداري څنګـه پيـدا كـړم چـې روپـۍ يـې وركـړم، كلـه چـې رسـول الله ﷺ تـه مخـامخ شـو نـو رسـول الله ﷺ ورتـه پـه خنـدا شـو بيـا يـې ورتـه وويـل: نـن خـو دې ډيـرې روپۍ ګټلي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ولې ته خبر شوى يې؟

نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وويـل: هـو، نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: نـو اوس راتـه ووايـه چـې قرضـداري بـه څنګـه پيـدا كـړم؟ نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وفرمايـل: د لټولـو ضـرورت يـې نشـته هغـه خرڅـوونكى جبراييـل (ع) او اخستونكى ميكاييل(ع) وه•.

الله ﷻ ته ستا صدقه خوښه شوې وه ځكه يې هغه دواړه درته د انسانانو په شكل را ليږلي وو.

دا ؤ د الله ﷻ او رسول الله ﷺ د علي رضي الله عنه سره محبت.

• كتاب الاستيعاب ج 1 باب عشرة مبشرين بالجنة

حلية الاولياء باب فضايل علي بن ابي طالب.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۱) برخه.

د علي رضي الله عنه انصاف.

➥ کليب رضي الله عنه فرمايي: چې د اصفهان نه علي رضي الله عنه ته مال راغی چې د اوه (7) تنو سردارانو يا مشرانو له پاره خاص ؤ، نو هغه کې يو پاستې وچه ډوډۍ هم وه نو کله چې علي رضي الله عنه هغه تقسيموله، نو هغه يو وچ شوی پاستې يې هم (7) برخې کړ بيا يې ور باندې قرعه يا پچه واچوله چې د چا به کومه برخه ور سيدله هغه به يې ور کړله.

➥ د عبد الله هاشمي رضي الله عنه څخه روايت دی: چې علي رضي الله عنه ته دوی ښځې سوال ته راغلې، يو اصيله وه او يوه ازاده شوې (عجمه) وينځه وه نو علي رضي الله عنه، يوې ته (40) درهم او يوه بوری غله ور کړه هغه ازادې شوې (عجمی) وينځې (40) درهم او يوه بوری غَلَهْ واخستله او ولاړله خو هغه بله ښځه هم هلته ولاړه وه بيا يې علي رضي الله عنه، ته وويل: يا امير المؤمنين (رضي الله عنه) زه اصيلة عربه يم تا زه د يوې ازادې شوې (عجمی) وينځې سره برابره کړم؟

ايا داسې کول حق دي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې قرآن او سنت رسول الله ﷺ کې فکر وکړ، نو ما ته د اسماعيل (ع) او اسحاق (ع) په اولاد کې کوم فرق معلوم نه شو يعنې عرب د اسماعيل (ع) او عجم د اسحاق (ع) اولاد دواړه الله ﷻ ته يو برابر دي فضيلت په تقوی کې دی.

➥ د علي بن ربيعة رضي الله عنه نه روايت دی: چې (جعده بن هبيره رضي الله عنه) علي رضي الله عنه ته راغی چې تا ته دوه تنه راغله او تر منځ يې شخړه وه، دغه يوه ته، تاسو د خپل ځان مال اولاد نه ګران او محبوب ياست او دغه بل ته که ته په لاس ورشې او وس يې در باندې ورسيږي نو تا به حلال کړي، خو چې تا فيصله وکړه نو د هغه چا په حق کې دې وکړه چې ستا دښمن ؤ، نو علي رضي الله عنه {جعده بن بهيره رضي الله عنه} په سينه کې په سوک ووهه بيا يې ورته وويل: دغه فيصلې کول د چا له پاره نه وي چې هر رقم غواړم ويې کړم دا په قيامت کې پوښتنه کيږي چې په حقه دې فيصله کړې که ناحقه نو زه نه غواړم چې الله ﷻ ته مختورن ورشم. بيا يې وفرمايل: چا چې دوه کسانو تر منځ فقط د قجورې يوه دانه هم تقسيم کړه نو د قيامت په ورځ به افسوس کوي.
نو اوس زمونږ ملک صاحبان او نور مشران چې د خلکو جرګې کوي بايد دې حديث ته متوجه و اوسي يا قاضي صاحبان چې په رشوت فيصلې کوي د هغوئ به څه حال وي؟

➥ د علي رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زه رسول الله ﷺ يمن ته د قاضي په صفت ليږلم نو ما ورته وويل: يارسول الله ﷺ زما عمر کم دی او هلته مشران صحابه کرام رضي الله عنهم شته ما ته به دغه قضاء ډيره سخته وي!
نو رسول الله ﷺ راته په سينه لاس را تير کړ او دعا يې راته وکړه، نو په الله ﷻ قسم چې بيا ما ته هيڅ مشکل نه دی پيدا شوی چې هر قسم قضيه به راغله زه به ور باندې پوهيدلم.

➥ د اصبغ بن نباته رضي الله عنه څخه روايت دی: چې علي رضي الله عنه ته يو نفر راغی ورته يې وويل: يا امير المؤمنين (رضي الله عنه) زما يو ضرورت دی او هغه مې الله جل جلاله ته پيش کړی که

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا هغــه پــوره کــړ، نــو د الله جــل جلالــه ثنــا صــفت بــه وکــړم او ســتا شــکريه بــه اداء کــړم او کــه تــا پــوره نــه کــړای شــو نــو هــم د الله ﷻ ثنــا صــفت بــه وکــړم او تــا بــه معــذور وګــڼم نــو علــي رضــي الله عنــه ورتــه وويــل: کاغــذ خــو نشــته خــو خپــل ضــرورت دې پــه ځمکــه وليکــه ځکــه چــې ځــوک ســوال کــوي نــو پــه مــخ کــې يــې يــو قســم ذلالــت ښــکاره کيــږي او زه نــه غــواړم تــه د چــا پــه وړانــدې ذليــل ښــکاره شــې نــو هغــه ســړي خپــل مشــکل پــه ځمکــه وليکلــو او علــي رضــي الله عنــه ولوســت نــو هغــه يــو دينــداره شــخص او يــو مخــور مشــر ؤ خــو حــالاتو مجبــوره کــړی ؤ چــې علــي رضــي الله عنــه تــه يــې ســوال وکــړ، نــو علــي رضــي الله عنــه لــومړی خپلــه چپنــه را وغوښــتله هغــه يــې ورکــړه نــو هغــه لــه خوشــحالۍ اشــعار وويــل: چــې معنــی يــې دا ده تــا ماتــه چپنــه را کــړه او پــه اغوستلو به زړه شي خو الله ﷻ به يې عوض کې داسې لباس در کړي چې هغه به نه زړيږي.

بيــا علــي رضــي الله عنــه ورتــه (100) اشــرفۍ ورکړلــې نــو صــحابه کرامــو رضــي الله عــنهم ورتــه وويــل: يــوه چپنه او (100) اشرفۍ ډيرې نه دي چې تا ورکړې•؟

نــو علــي رضــي الله عنــه ورتــه وفرمايــل: چــې مــا لــه رســول الله ﷺ څخــه اوريــدلي دي چــې هــر چــا ســره بــه د هغــه د حيثيــت مطــابق چلنــد کــوئ، بعضــي د خلکــو ســوال کــول شــغل او کــار وي کــه ښــه مالــدار هــم وي دغــه کــار نــه پريــږدي خــو بعضــي ســوالګر ربښــتيا مجبــور وي نــو کــه درتــه معلومــه شــوه چــې ربښــتيا مجبــور دي نــو زيات کومک ور سره وکړئ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه.

(1) شيعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي؟

(2) يو شيعه ته د (سعدبن ابی وقاص رضي الله عنه) ښيرا او سمدستي مړ کيدل.

← علــي بــن ابــي طالــب رضــي الله عنــه يــوه ورځ کوفــه کــې ؤ چــې چــا ورتــه وويــل: چــې د عبــد الله بــن ســبأ يهــودي فرقــه وايــي: چــې تــا (اميرالمــؤمنين ابــوبکر رضــي الله عنــه)، (اميرالمــؤمنين عمــر رضــي الله عنــه) او (اميرالمــؤمنين عثمــان رضــي الله عنــه) تــه بــد او رد ويلــي دي؟ نــو ځکــه مــونږ هــم ور پســې بــد وايــو، نــو علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او وېې ويل: چې ما غوښتل د ابن سبأ فرقه ټول له تورې تير کړم.

چــې دوئ مــا پســې داســې خبــرې کــوي چــې زه تــرې خبــر نــه يــم زه د الله ﷻ څخــه پنــاه غــواړم چــې د رســول الله صــلى الله عليــه وســلم دوه خســرانو او زوم پســې خبــرې وکــړم هغــوئ د عشــره مبشــره څخــه دي هغــوئ زمــا څخه افضل دي.

خــو زه دې کــار لــه پــاره لــومړی اعــلان کــوم چــې هــر چاتــه پــه لاس ورغلــل مــړه يــې کــړئ، چــا تــرې پوښــتنه وکــړه چــې هغــوئ خــو ســتا صــفتونه کــوي نــو علــي رضــي الله عنــه وفرمايــل: دوئ ماتــه هغــه او صــاف بيــانوي چــې هغــه پــه مــا کــې نشــته، دوئ زه د ربوبيــت درجــې تــه رســولی يــم، او زه لــه دوئ بيــزار يــم دوئ دې لــه دې

• کتاب الاصابة ج 4 ص356
وذکر ابن عساکر مثل ذالک
وفي کنزالعمال ج3 ص324

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکه وویستل شي کنه نو یو به هم ژوندی پرې نږدم بیا یې لاس پورته او دعا یې وکړه چې یا الله ﷻ دغه د عبدالله ابن سباء پیروان پخپلو ځانونو مسلط کړې همدا اسې دعا یې کوله او خلکو ور باندې آمین ویل همدا وجه ده چې الله ﷻ اوس په خپلو ځانونو مسلط کړي دي.

➥ د (ابونجیح رضي الله عنه) څخه روایت دی: چې امیر معاویه رضي الله عنه چې د شام حاکم ؤ حج ته راغلی ؤ، نو ده سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ته وویل: مونږ جهاد کې مشغول یو او د حج ارکان واجبات او سنت را څخه هیر وي راشه زه طواف کوم ته راته ګوره که کومه غلطي کوم اصلاح یې کړه.
نو هغه طواف وکړ او بیا یې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه خپل کور ته بوتلو او خپل تخت باندې یې کښیناوه بیا یې غوښتل چې د علي رضي الله عنه په باره کې څه وو وایې خو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته په غصه شو او ورته ویې ویل: ته هغه چا پسې خبرې کوې چې د رسول الله ﷺ د لور نکاح ور سره د الله ﷻ په خوښه شوې ده.

✍ ځوانانو کې اول مسلمان دی.

✍ د هارون (ع) سره تشبیه ورکړل شوې ده.

✍ د خیبر فتح د ده پلاس شوې ده.

✍ (اسد الله) لقب ور کول شوی دی.

✍ اولنی لمونځ کوونکی دی چې رسول الله ﷺ سره ځنګ کې ولاړ دی، او لمونځ یې کړی دی.

بیا یې ورته وویل: نن نه بعد به ستا کور ته رانه شم او ترې را پورته شو او څادر یې ټک ووهه او له ډیرې غصې ځان سره غړیده.

➥ ابو هریره رضي الله عنه فرمایي: چې زه د دمشق بازار کې ګرځیدم یو ځای ته ورسیدم چې ډیر خلک را جمع دي او یو تن په آس سپور دی او د علي رض په باره کې داسې خبرې کوي چې اصلاً هغه کې نشته او اولنیو درې وارو خلیفګانو پسې ښکنځل کوي.

نو دې وخت کې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه راغی پوښتنه یې وکړه چې څه خبره ده؟ خلکو ورته وویل: چې دغه سړی د عبدالله بن سبا پیرو دی یعنې شیعه دی، علي رضي الله عنه ته داسې او صاف بیانوي چې پکې نشته او ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او عثمان رضي الله عنه ته ښکنځل کوي.

نو ورغی او خلکو کې ور ددننه شو خلکو ځای ور کړ او ورته یې وویل: چې زه یو څو پوښتنې کوم؟
هغه ورته وویل: وکړه څه وایې؟
نو سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه ورته وویل: ایا رسول الله ﷺ هر کار کې استخاره نه کوله؟
نو هغه نفر ورته وویل: هو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته وويل: چې ضرور به رسول اللهﷺ د (بي بي عايشې رضي الله عنها او بي بي حفصې رضي الله عنها) د نكاح له پاره استخاره كړې وي نو چې الله ﷻ د خسرګانو جوړيدلو له پاره ابوبكر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه خوښ كړل نو ته څنګه ور پسې بد وايې؟
ايا رسول اللهﷺ دوه لور ګانې (لوڼې) عثمان رضي الله عنه ته د ده د فضيلت په وجه نه دي وركړي؟

چې ته ور پسې بد وايې؟ ايا علي بن ابي طالب رضي الله عنه د عبد الله بن سبا د(شيعه) فرقې او د دوئ د عقايدو نه بيزاري نه ده اعلان كړې؟ چې ته د ابن سباء پيروي كوي (شيعه) شوى يې.

بيا سعدبن ابي وقاص رضي الله عنه، خپل مخ قبلې ته واړوه او دعا يې وكړه چې يا الله جل جلاله كه دغه د شيعه ګانو فرقه په ناحقه وي ته دغه رزيل ته همدا اوس خپله سزاء وركړې.
نو سعدبن بن ابي وقاص رضي الله عنه لا لاسونه نه وه كښته كړي چې د هغه شيعه آس ټوپ واچولو او شيعه ترې په يو شړق لاندې را پريوت سر او ينه يې وچاودل او مردار شو.

او الله ﷻ د سعدبن اب وقاص رضي الله عنه، ښيرا قبوله كړه•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارك (۲۳) برخه.

د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې.

لومړی خطبه مقام نخيلة كې كوفې سره.

دوهمه د نهروان جګړې نه بعد

كفارو او متعهدينو سره يې د صلحې حكم.

← ابو الوداک همداني رضي الله عنه فرمايي: چې علي رضي الله عنه د كوفې ښار ته نژدې مقام نخيلة كې چې د شيعګانو او نورو خوارجو سره په جهاد لګيا ؤ د خپلو مجاهدينو منځ كې ودريد او ويې فرمايل:
اى خلكو چا چې مداهنت وكړ يعني دنيوي مال او چوكۍ له پاره يې برحقه جهاد پريښود نو هغه ځان په خپله د هلاكت كندې ته وغورځولو.

اى: خلكو تاسو داسې حالت ته رسيدلي ياست چې كه الله ﷻ مو بچ كوي نو په خپل فضل به تاسې بچ كړي كنه نو كافران به ستاسې فكرونه اشغال كړي تور درته سپين او سپين درته تور ښكاري حق درته باطل او باطل درته حق ښكاري.

اى: مسلمانانو دوئ تاسو د قوم پرستۍ په نوم غولوي او الله ﷻ قوم پرستي نه خوښوي.

• اخرجه ابن عساكر و ابن سعد عن ابن عباس جلد 4 ص24
وفي كنزالعمال ج7ص 69
وفي البدايه ج 7 ص 358

(c) ketabton.com: The Digital Library

ای: خلکو دوئ ستاسې سره دوښمني نه لري دوئ غواړي د دين رڼايئ له منځه يوسي، تاسو وګورئ د کافرو او خوارجو سره هغه ضعيف العقيده مسلمانان دي چې ژبې يې خوږې او زړونه يې له کاڼي سخت دي.

ای: مسلمانانو جهاد د هر جابر، ظالم او ګمراه سره چې د کافرانو سره ملګري دي روا دی.

أی: خلکو دلته د خلافت له پاره جګړه نه ده چې زه خليفه شم که معاويه ! بلکې کافرانو د خلکو ذهنونه خراب کړي او يو بل سره مو جنګوي.

ای: مسلمانانو حق په اسانه پيژندلای شئ هره ډله چې د کافرانو په قانون او نظام خوښ وي باطله ډله ده او د کافر غشی چې هر طرف ته روان وي هماغه برحقه ډله ده.

ای: مسلمانانو دوئ سره هغه خلک ملګري دي چې قرآن لولي خو تفسير باندې نه پوهيږي او داسې کوم خلک ور سره نشته چې اسلام کې يې سابقه موجوده وي.

ای: مسلمانانو تاسو د کافرانو په تهمتونو مه تيروځئ دغه تهمتونه په ټولو انبياؤ لګول شوي دي.

بيا علي رضي الله عنه وفرمايل: (والله ﷻ والله ﷻ والله ﷻ) لکه څرنګه چې تاسو ګورئ فارسيان او روميان ستاسې واړه، زاړه، ښځې او نر ټول وژني. همداسې به د هغه مسلمانانو بچي، ښځې او نارينه هم ووژني چې ور سره ملګري دي.

دغه د دنيا ټول کافران هيڅ انساني کرامت نه پيژني او نه ورته قايل دي، د دوئ علاج يوازې په توره کيدای شي بيا يې وفرمايل:
ای: د مغرب او سيدونکو تاسو د هر قل د پوځ مقابله وکړئ مونږ به د کسری والا مقابله وکړو، بيا يې خطبه ختمه کړه.

➥ د زيد بن وهبه رضي الله عنه څخه روايت دی: چې د نهروان جنګ څخه وروسته علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او د جهاد ترغيب يې ورکړ او د جهاد فضايل يې بيان کړل، خو هيڅ مثبت جواب ورنه کړ ټول چپ پاتې شول ټولو باندې لکه بې هوشي چې راغلي وي خبرې يې اوريدلې، خو د جهاد همت په چا کې نه ؤ پاتې، نو له اوږدې خطبې ويلو بيرته را کښته شو او خپل کور ته ولاړ.

بيا علي رضي الله عنه څو ورځې بعد ټول مشران را وغوښتل ورته يې وويل: څه چل شوی دی چې تاسو ته د جهاد له پاره د تياري کولو امر کوم خو تاسو باندې داسې حالت راشي او سترګې يو خوا بل خوا ته اړوئ او راړوئ لکه چې زنکدن موي او په مځکه داسې ورشلم شئ، لکه په تاسو کې چې روح نه وي؟ ولې دومره بې غيرته شوي ياست چې نه خپله جهاد کوئ او نه نور تيار ولای شئ او چې څوک زه جهاد ته تيار کړم د هغوئ د را ګرځيدو کوښښ کوئ دا ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې جهاد نه وي نو تاسې نه د ځنګل وحشتناک زمري جوړ شي او غوړې کوئ چې که وخت راغی نو دا به وکړم هغه به وکړم خو چې زه درته د جهاد امر وکړم نو بیا مکارې ګیدړې درنه جوړې شي دا ولې؟

نو اکثره کسانو د مرګ له ویرې خپل دروا غجن عذرونه پیش کړل فقط یو څو کسانو په خوشحالۍ جهاد ته تیار شول.

بیا علي رضي الله عنه هغه مجاهدینو ته تسلي ورکړه چې کامیابي د پوخ او وسلې په ډیر والي کې نه ده د اسلام په تاریخ کې تش لاس مجاهدین په وسلوالو کافرانو او فاسقانو کامیاب شوي دي بیا یې ورته وویل: چې زه غواړم چې تاسې زما ښې اړخ ته چپ اړخ ته مخکې او شاته وجنګیږئ الله ﷻ به تاسو سره مرسته کوي او ستاسې په برکت به هغه مسلمانان هم د کافرانو د غلامۍ څخه خلاص شي چې د دنیا له پاره یې ذلالت خوښ کړی دی، بیا یې ورته وفرمایل:
ای د سلام برحقه مجاهدینو !

هیڅکله داسې چا سره صلح مه کوئ چې واک او اختیار یې د دښمن سره وي کومکونه او امدن یې له کافرانو وي دوئ چې اوس د دنیا له پاره کافرانو ته وفادار دي بیا به هم تاسې ور باندې ودارې، ځان سره به تاسې هم ذلیل کړي.

بیا یې ورته وفرمایل:
ای مجاهدینو تاسو چې هر ځای ته ورځئ هلته خلکو ته ادب او اخلاق ور زده کړئ او تاسو هم د اسلامیت او انسانیت نمونه و اوسئ، تاسو د خلکو سره د مهربان پلار ورور په شان معامله وکړئ چې خلک ستاسې له ښو اعمالو متاثره شي تاسې خلکو سره سختۍ مه کوئ سختي کولو سره نفرتونه په زړونو کې پیدا کیږي.

کومو خلکو کې چې غلط رواجونه وي یا بد عمله وي هغوئ په احسنه طریقه له هغې لارې واړوئ، تاسو د بدو اعمالو منفي اړخونه ورته بیان کړئ هغوئ به خپله راوګرځي.

بیا علي رضي الله عنه د ټولو څخه بیعت واخست او ورته وېې ویل: چې تاسو خو رسول الله ﷺ نه دی لیدلی نو چې زه کوم کارونه کوم هماغه تاسو هم وکړئ کوم چې زه خوښوم تاسو هم هماغه خوښ کړئ، تاسو به هر یو له ځانه مفتیان او قاضیان نه جوړوئ زما اعمالو ته به ګورئ، د علي رضي الله عنه سیرت خلاصول مشکل دي په همدې کفایت کوو•

اوس د پښتنو د پلار **خالد ابن ولید رضي الله عنه** سیرت شروع کوو را سره اوسئ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• اخرج طبري ج 4 ص9 وص 11 وایضاً ص67
و اخرج امام احمد ج 1ص61
وایضاً ج 4 ص 57

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library